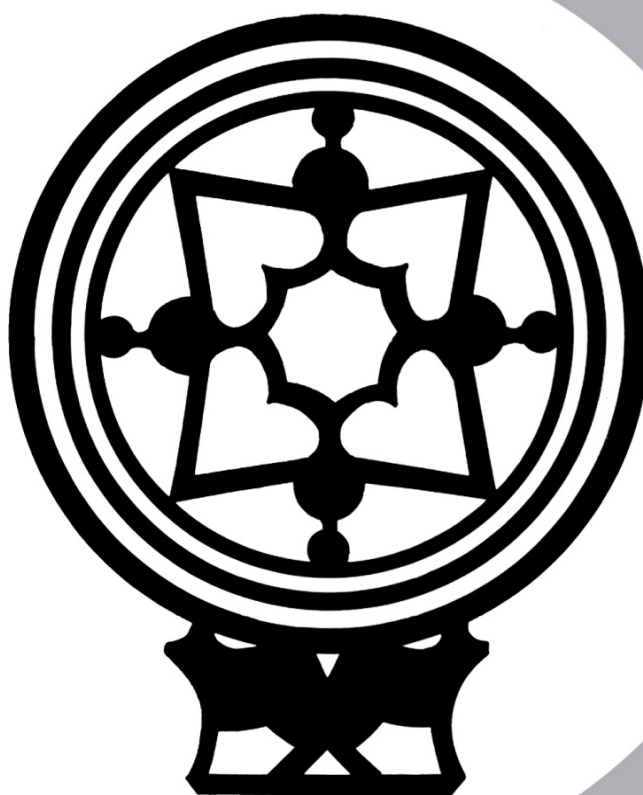

مبارزه با پول شویی
کوشش در بازار اوراق بهادار
(ویرایش اول)

بورس اوراق بهادار تهران
معاونت مطالعات اقتصادی و توسعه بازار
تیر ۱۳۸۷

تهیه کننده: غلامرضا افشاری
ویرایش فنی: علی عباس کریمی
کد گزارش: ۱۴ - ۸۶۱۲ - RD

فهرست مطالب

۲	مقدمه
۳	نتایج در یک نگاه
۵	سابقه موضوع
۶	نهادهای متعدد بازار اوراق بهادار
۹	کمیسیون بورس اوراق بهادار و سایر سازمان‌ها به عنوان مقام ناظر بازار اوراق بهادار
۹	بازار اوراق بهادار هدفی بالقوه برای پول‌شویی
۱۲	موارد اندک شناسایی شده پول‌شویی در بازار اوراق بهادار
۱۴	صندوق‌های سرمایه‌گذاری و کارگزاران - معامله‌گران موضوع تمام مقررات ضد پول‌شویی نیستند
۱۵	تعقیب قانونی کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری در صورت کمک به پول‌شویان
۱۸	تلاش برای توسعه قانون گزارش معاملات مشکوک به بازار اوراق بهادار
۲۱	عدم استفاده اکثر کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری از پول نقد
۲۳	استفاده داوطلبانه از ابزارهای ضد پول‌شویی توسط کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری
۲۸	اتکای کارگزاران واسط به کارگزاران تسویه کننده در امر مبارزه با پول‌شویی
۳۰	استفاده داوطلبانه اکثر بنگاه‌های بزرگ از ابزارهای ضد پول‌شویی
۳۱	گزارش بانک‌های فعال در بازار اوراق بهادار از به‌کارگیری ابزارهای شناسایی و گزارش معاملات مشکوک
۳۲	نا مشخص و غیر شفاف بودن کارایی قوانین مبارزه با پول‌شویی در اکثر کشورها
۳۲	توسعه استانداردهای ضد پول‌شویی توسط مجامع بین‌المللی
۳۴	اجرای همه توصیه‌های گروه بین‌المللی اقدام مالی در بخش مالی برخی از کشورها
۳۵	نا مشخصی کارایی اجرای استانداردهای ضد پول‌شویی در بسیاری از کشورها
۳۸	نتیجه‌گیری
۳۹	نظرات و ارزیابی‌ها

مبارزه با پول شویی

کوشش‌ها در در بازار اوراق بهادار

مقدمه

این مطالعه در خصوص بررسی وضعیت موضوع مبارزه با پول شویی در بازار اوراق بهادار تهیه شده است. پول شویی که یک فعالیت مجرمانه است زمانی رخ می‌دهد که اشخاص حقیقی یا حقوقی به دنبال تغییر ماهیت منشاء غیرقانونی درآمدهای خود که ناشی از فعالیت‌های تبهکارانه است به یک جریان قانونی و رسمی هستند.

پول شویان به‌طور سنتی بانک‌ها را که پول نقد دریافت کرده و امکان مبادلات مالی و بین‌المللی در آن‌ها سهولت دارد مورد هدف قرار می‌دهند.

به هر حال بازار اوراق بهادار ایالات متحده که بزرگ‌ترین و نقد شونده‌ترین بازار اوراق بهادار جهان است، می‌تواند هدف مناسبی برای تبهکاران جهت پنهان کردن منشاء درآمدهای نامشروع باشد. در این راستا این گزارش به بررسی اقدامات قانون‌گذاری در خصوص مبارزه با پول شویی در بازار اوراق بهادار و به‌خصوص نهادهای کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری می‌پردازد.

در این مطالعه چهار مؤلفه‌ی زیر مورد بررسی قرار گرفته است:

۱. بررسی دیدگاه دولت و بازار اوراق بهادار در خصوص پتانسیلی که برای پول شویی در بازار اوراق بهادار وجود دارد.

۲. تشریح الزامات قانونی تبیین مقررات مبارزه با پول شویی در بازار اوراق بهادار و اقدامات انجام گرفته در این خصوص

۳. تشریح تلاش‌های کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری که مسؤولیت شناسایی معاملات مشکوک و مبارزه با پول شویی را به‌عهده دارند.

۴. تشریح تلاش‌های بین‌المللی مبارزه با پول شویی در بازار اوراق بهادار و تأثیرگذاری این تلاش‌ها. در این مطالعه با نهادهای قانون‌گذاری، کارگزاران - معامله‌گران، صندوق‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های خصوصی و نهادهای بین‌المللی مبارزه با پول شویی مشورت‌های لازم صورت گرفته و دیدگاه آن‌ها در این گزارش لحاظ شده است.

در این گزارش همچنین مروری به اسناد قابل دسترس شامل گزارش‌های داخلی و بین‌المللی در خصوص اقدامات صورت‌گرفته در مبارزه با پول‌شویی و قوانین و تجربیات مختلف داشته‌ایم. در مجموع به‌طور سرزده نمونه‌های انتخابی از بازار اوراق بهادار را مورد پیمایش قرار داده و از این اطلاعات برای تهیه این گزارش استفاده کرده‌ایم. این پیمایش در ۳۰۱۵ کارگزار - معامله‌گر و ۳۱۰ صندوق سرمایه‌گذاری انجام شده است.

نتایج در یک نگاه

اگر چه اسناد و یافته‌ها نشان می‌دهد کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری که مرتکب جرم پول‌شویی شده‌اند محدود می‌باشند، اما نهادهای اجرای قانون این دغدغه را داشته‌اند که تبهکاران تلاش فزاینده‌ای را به منظور استفاده از بازار اوراق بهادار در جهت پول‌شویی به‌عمل آورند. نهادهای اجرای قانون بر این عقیده هستند که بازار اوراق بهادار به احتمال زیاد در مراحل بعدی جهت از بین بردن منشاء غیرقانونی پول‌های نقدی که وارد نظام مالی می‌شود توسط پول‌شویان مورد استفاده قرار می‌گیرد. با این حال مقام‌های اجرای قانون بر این باورند که وسعت، تنوع فعالیت و نقدشوندگی بالا در بازار اوراق بهادار ایالت متحده همراه با توانایی حرکت سریع سرمایه‌ها میان حساب‌های داخلی و بین‌المللی، بازار اوراق بهادار را برای پول‌شویان جذاب می‌کند.

مقام‌های ناظر بر بازار اوراق بهادار نیز دریافته بودند که بازار اوراق بهادار می‌تواند یکی از اهداف بالقوه پول‌شویان باشد. به هر حال میزان پول‌شویی که توسط و یا به‌وسیله کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری انجام می‌شود خیلی واضح و مشخص نیست.

در حال حاضر تمام کارگزاران - معامله‌گران و نهادهای مرتبط با بازار سرمایه ایالت متحده ملزم به رعایت الزامات و مقررات مربوط به مبارزه با پول‌شویی هستند. این نهادها متعهد به ثبت اطلاعات و گزارش‌دهی هستند. این تعهد بر اساس قانون رازداری بانکی که در آن نهادهای مالی ملزم به کشف فعالیت‌های غیرقانونی مالی و گزارش‌دهی سپرده‌گذاری بیش از ۱۰ هزار دلار صورت می‌پذیرد، می‌باشد.

برای توسعه مقررات مبارزه با پول‌شویی وزارت خزانهداری ایالات متحده^۱ با دقت با کمیسیون بورس اوراق بهادار^۲ در خصوص تعیین آستانه دلاری مناسبی برای گزارش‌دهی معاملات مشکوک و انواع فعالیت‌هایی که باید گزارش شوند به همکاری مشغول است.

کمیته مقررات انجمن ملی معامله‌گران اوراق بهادار^۳ به‌طور مرتب آزمون‌هایی را در راستای اطمینان از اجرای مقررات مبارزه با پول‌شویی و نگهداری اطلاعات از این نهادهای ذی‌ربط به‌عمل می‌آورد.

با بررسی ۳۰۱۵ کارگزار - معامله‌گر و ۳۱۰ صندوق سرمایه‌گذاری در این مطالعه، نتایج نشان می‌دهد که بیش از ۹۰ درصد کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری هرگز پول نقد دریافت نمی‌کنند و در نتیجه آسیب‌پذیری آن‌ها در مرحله‌ی اول پول‌شویی یعنی زمانی که وجوه نامشروع در نظام مالی مکان‌یابی می‌شوند به حداقل می‌رسد.

این مطالعه نشان می‌دهد که برخی از صندوق‌های سرمایه‌گذاری و تعدادی از کارگزاران - معامله‌گران از ابزارهای پولی نظیر سفارشات نقدی و چک‌های مسافرتی استفاده کرده‌اند که این ابزارها می‌تواند توسط پول‌شویان مورد استفاده قرار گیرد.

مطالعات نشان می‌دهد که اغلب نهادهای مورد بررسی به‌طور داوطلبانه مقررات ضد پول‌شویی از جمله مقررات مربوط به شناسایی مشتری و رایحه گزارش فعالیت‌های مشکوک به مقام‌های مسئول را به اجرا گذاشته‌اند.

در مجموع ۱۷ درصد از کارگزاران - معامله‌گران و ۴۰ درصد از صندوق‌های سرمایه‌گذاری در این مطالعه به‌طور داوطلبانه مقررات ضد پول‌شویی را اجرا می‌کردند.

طی سال‌های اخیر نیز نهادهای بین‌المللی مختلفی نظیر گروه بین‌المللی اقدام مالی^۴ توصیه‌های خود را از بانک‌ها به کلیه نهادهای مالی از جمله بورس‌های اوراق بهادار توسعه داده‌اند.

گروه بین‌المللی اقدام مالی این توصیه‌ها را به کشورهای عضو جهت به‌کارگیری در نهادهای مالی از جمله بازار اوراق بهادار رایحه می‌دهد. اگر چه بسیاری از کشورها این توصیه‌ها را به کار بسته‌اند اما در عمل به کار بستن این توصیه‌ها در نهادهای مرتبط با بازار اوراق بهادار کار ساده‌ای به‌نظر نمی‌رسد.

۱ - U.S. Department of Treasury

۲ - U.S. Securities and Exchange Commission (SEC)

۳ - National Association of Securities Dealers Regulation (NASDR)

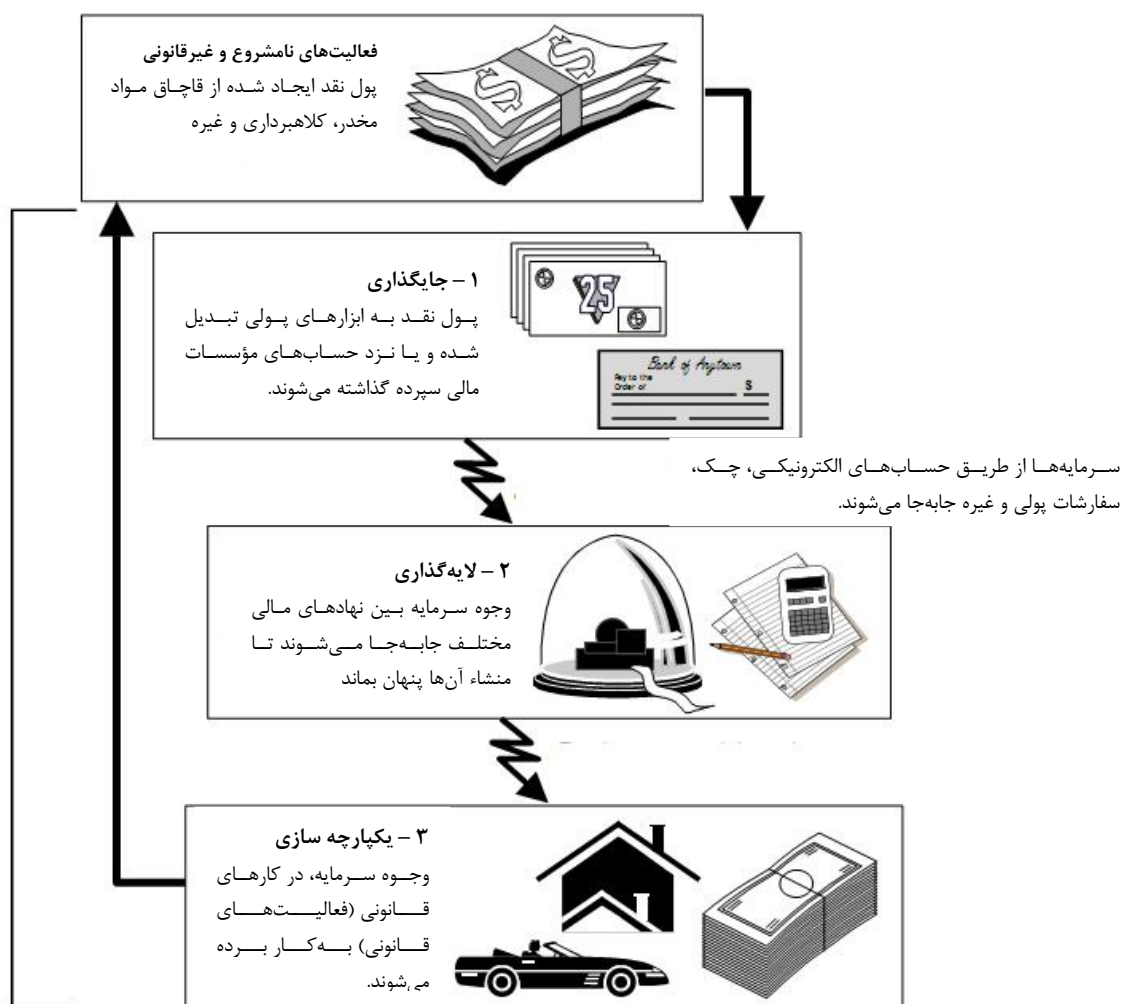
۴ - Financial Action Task Force (FATF)

در تهیه این گزارش از نظرات وزارت خزانهداری، کمیسیون بورس اوراق بهادار و وزارت دادگستری ایالات متحده^۱ استفاده شده است.

سابقه موضوع

فعالیت‌های نامشروع نظیر تجارت مواد مخدر، فساد مالی، کلاهبرداری و قاچاق کالا به وسیله پول نقد صورت می‌گیرد. پول‌شویان طی فرآیندی پول‌های ناشی از جرایم تبهکارانه را به سرمایه و دارایی‌هایی با منشاء قانونی تبدیل می‌کنند.

پولشویی به‌طور عموم طی سه مرحله‌ای که در شکل زیر نشان داده شده صورت می‌گیرد.

همان‌طور که در شکل فوق آمده در مرحله‌ی جایگذاری یا مکان‌یابی پول نقد به ابزارهای مالی نظیر چک‌های بانکی (حساب جاری) یا مسافرتی یا حساب سپرده نزد حساب‌های نهادهای مالی تبدیل می‌شود.

^۱ - Department of Justice united States

در مرحله لایه‌گذاری این سرمایه‌ها جابه‌جا و انتقال یافته و به سایر حساب‌های نهادهای مالی دیگر برای از بین بردن منشاء غیرقانونی منتقل می‌شود. در مرحله سوم با یکپارچه سازی، این منابع در خرید دارایی‌های قانونی نظیر مسکن، کارخانه، اتومبیل یا اوراق بهادار سرمایه‌گذاری می‌شوند.

در این فرآیند، روشی جهت تعیین میزان واقعی پولی غیرقانونی که در بازار اوراق بهادار شتسو می‌شود وجود ندارد.

با این حال کارشناسان میزان پولی که در نظام مالی جهان پول‌شویی می‌شود را حدود ۲ تا ۵ درصد تولید ناخالص جهانی برآورد می‌کنند. تخمین‌ها حاکی از پولشویی به‌میزان حدود سالانه ۱۰۰ میلیارد دلار در ایالات متحده است.

نهادهای متعدد بازار اوراق بهادار

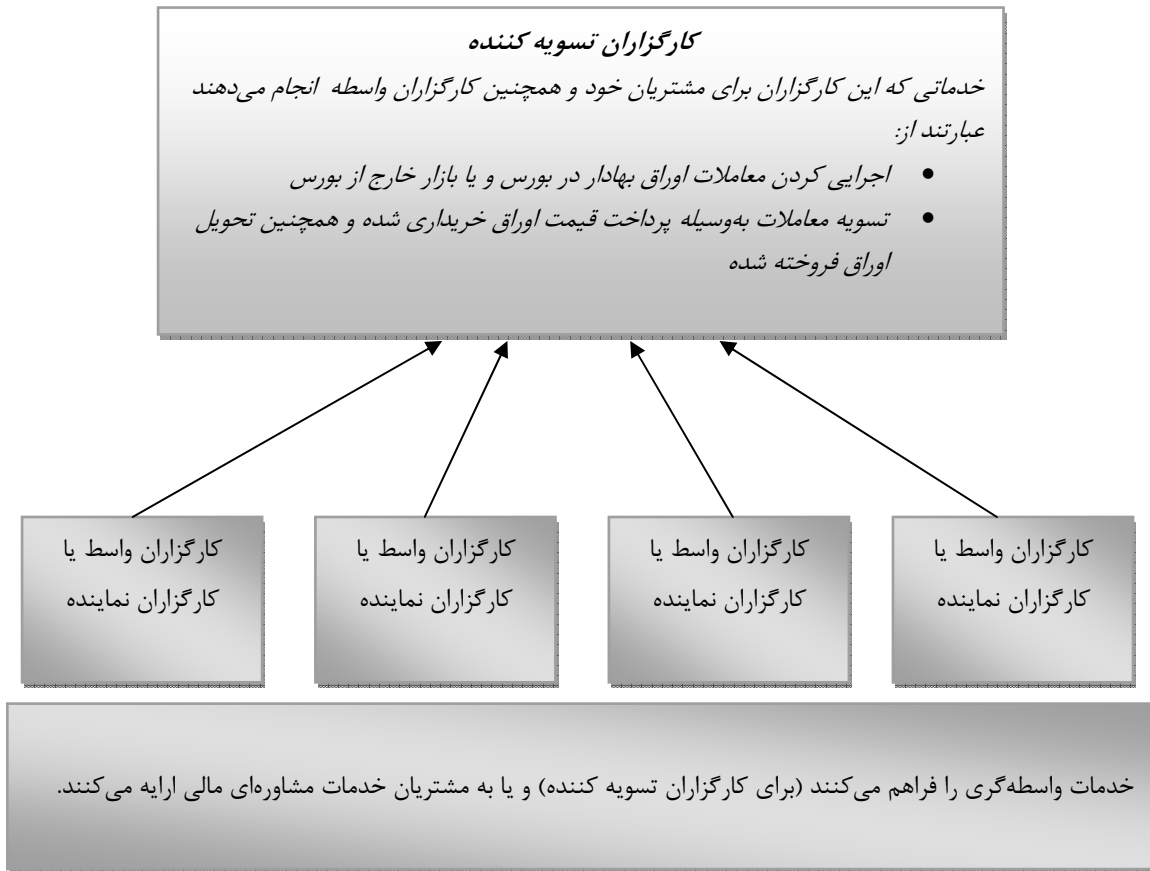
پول‌شویان می‌توانند از انواع فعالیت‌های تجاری در بازار اوراق بهادار ایالات متحده استفاده کنند. به‌طور مثال کارگزاران - معامله‌گران خدمات متنوعی از قبیل خرید و فروش سهام (خرده‌فروشی و بلوکی)، اوراق قرضه و سهام صندوق‌های سرمایه‌گذاری را ارائه می‌کنند.

همان‌طور که در شکل زیر نشان داده شده دو نوع کارگزار - معامله‌گر وجود دارد. کارگزاران واسطه‌ای که به نماینده کارگزاری معروف هستند (IB)^۱ و کارگزارانی که علاوه بر خرید و فروش سهام مجاز به فعالیت در امور تسویه و پایاپای نیز هستند.^۲ این امر می‌تواند تأثیر متفاوتی در مسؤولیت هر کدام در امر مبارزه با پول‌شویی داشته باشد.

۱ - Introducing Broker

۲ - Clearing Broker

خدمات کارگزاران تسویه کننده و عامل (نماینده)

برخی از کارگزاران - معامله‌گران به صورت بنگاه‌های تسویه کننده‌ای سازمان داده شده‌اند که فقط معاملات بنگاه‌های خودشان را تسویه می‌کنند. این بنگاه‌های به صورت بنگاه‌های خود تسویه کننده^۱ شناخته شده‌اند.

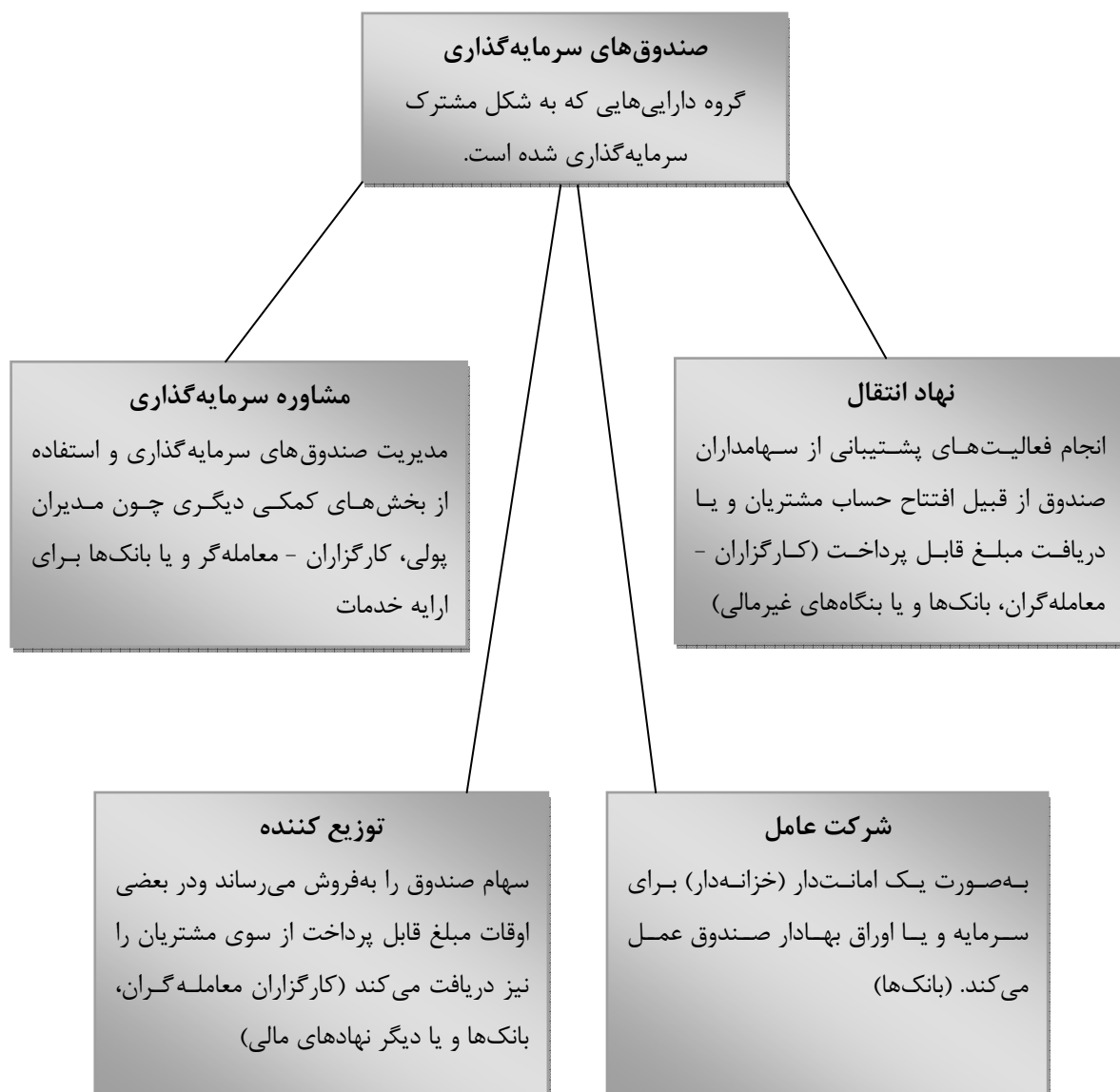
صندوق‌های سرمایه‌گذاری یکی از اصلی‌ترین فعالان بازار اوراق بهادار هستند. این صندوق‌ها شرکت‌های سرمایه‌گذاری هستند که پول‌های سرمایه‌گذاران مختلف را جمع‌آوری کرده و در راستای خرید سبدهای متنوعی از اوراق بهادار به کار می‌گیرند.

رئیس (متولی اصلی) صندوق که در بیش‌تر موارد مشاور سرمایه‌گذاری‌های صندوق نیز هست، با دیگر نهادها برای ارائه خدمات مورد نیاز صندوق قرارداد می‌بندد. در نمودار صفحه بعد برخی از این نهادها و خدماتی که برای صندوق فراهم می‌کنند مشخص شده است. بسته به وسعت ارتباطی که این نهادها با

۱ - Self Clearing Firms

مشتریان و یا مبالغ قابل پرداخت آن‌ها دارند، این نهادها در راستای اجرای فعالیت‌های ضد پول‌شویی
مسئول هستند.

مجموعه فعالیت‌های ارایه شده توسط صندوق‌های سرمایه‌گذاری

کمیسیون بورس اوراق بهادار و سایر سازمان‌ها به‌عنوان مقام ناظر بازار اوراق بهادار

کمیسیون بورس اوراق بهادار ایالت متحده اگر چه اولین مقام ناظر بر نهادهای بازار اوراق بهادار ایالات متحده از جمله کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری است، اما تنظیم مقررات و اقدام قانونی بر علیه نهادهایی که قوانین و مقررات بازار اوراق بهادار را نقض می‌کنند نیز از وظایف این کمیسیون است. قبل از هر گونه فعالیت اقتصادی در عرضه عمومی کارگزاران - معامله‌گران ملزم به ثبت نزد این کمیسیون و عضویت در یک سازمان خود انتظام^۱ هستند.

این سازمان‌های خود انتظام از جمله انجمن ملی معامله‌گران اوراق بهادار^۲ و بورس اوراق بهادار نیویورک^۳ اعضای خود را با مقررات داخلی و مقررات کمیسیون اوراق بهادار قانون اوراق بهادار ایالت متحده تطبیق می‌دهند. بانک مرکزی ایالات متحده^۴ نیز مسئولیت‌های مشابهی در قبال بانک‌ها و شرکت‌های هلدینگ دارد. قبل از تصویب قانون مدرن‌سازی مالی ایالات متحده^۵ مقام‌های ناظر بانک‌ها به‌طور مستقیم بر فعالیت‌های بانک‌ها در بازار اوراق بهادار نظارت داشتند اما پس از تصویب قانون مدرن‌سازی مالی مقرر شد فعالیت نهادهای پولی در بازار اوراق بهادار هم بر اساس مقررات کمیسیون بورس اوراق بهادار و نهادهای خود انتظام مطابقت داده شود.

بازار اوراق بهادار هدفی بالقوه برای پول‌شویی

اگر چه میزان پولی که جهت پول‌شویی از طریق کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری مورد استفاده قرار می‌گیرد نامعلوم است اما مأموران اجرای قانون مبارزه با پول‌شویی بر این باور هستند که بازار اوراق بهادار یک هدف بالقوه برای پولشویان است.

همانگونه که بیان شد تبهکاران به‌دنبال تبدیل عواید غیرقانونی خود به دارایی‌های قانونی هستند و در این مسیر به‌طور سنتی از بانک‌ها که با وجوه نقد برای سپرده‌گذاری سر و کار دارند سوء استفاده می‌کنند.

۱ - Self – Regulatory organization (SRO)

۲ - National Association of Securities Dealers (NASD)

۳ - New York Stock Exchange (NYSE)

۴ - Federal Reserve

۵ - The Financial Modernization Act of ۱۹۹۹ or Gramm – Leach – Billy Act (GLBAct)

بنابراین مأموران اجرای قانون و فعالان بازار اوراق بهادار بر این عقیده هستند که چون بازار اوراق بهادار با وجوه نقد سرو کار ندارد، کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری به اندازه نظام بانکی در مرحله اول فرآیند پول‌شویی (جایگذاری) در مقابله با پول‌شویان آسیب‌پذیر نیستند.

به هر حال اکثر پول‌شویان در مرحله‌ی جایگذاری با ابزارهای پولی نظیر چک و پول نقد سر و کار دارند و عمده تلاش آن‌ها هم در این مرحله این است که کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری این شکل از پرداخت‌ها را بپذیرند.

با توجه به این مطالب پول‌شویان بیش‌تر تمایل دارند در مراحل لایه‌گذاری و یکپارچه‌سازی (مراحل دوم و سوم پول‌شویی) از کارگزاران - معامله‌گران و یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری استفاده کنند.

شبهه کاری که پول‌شویان در بانک‌ها انجام می‌دهند، پول‌شویان از حساب‌های کارگزاران یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری برای لایه کردن سرمایه‌هایشان استفاده می‌کنند. برای مثال ارسال و دریافت پول و انتقال وجوه به‌صورت سریع از طریق چندین حساب و مؤسسه مالی متعدد یکی از این شیوه‌ها می‌باشد. از طرفی بورس اوراق بهادار نیز هدفی برای یکپارچه سازی درآمدهای غیرقانونی به دارایی‌های قانونی است. در یک مورد، عواید غیرقانونی از یک کلاهبرداری به حساب یک کارگزار وارد و در خرید سهام سرمایه‌گذاری گردید. برای جلوگیری از افشاء این امر پول‌شویان از طریق یک سری سپرده‌های متعدد از یک هزار دلار تا کم‌تر از ده هزار دلار این عمل را انجام داده بودند. از همین رو مأموران اجرای قانون با توجه به ویژگی‌های متفاوت بازار اوراق بهادار و معاملات آن نگران جذابیت‌های حاصله برای پول‌شویان هستند.

این گزارش با توجه به این که سرمایه‌ها می‌توانند به‌طور کارآمدی میان حساب‌های مختلف در نهادهای متعددی چه در سطح داخلی یا بین‌المللی نقل و انتقال یابند، بازار اوراق بهادار را به‌عنوان هدف بالقوه و بالفعلی برای پول‌شویان قلمداد می‌کند. با توجه به این امر که مشابه بعضی بانک‌ها، کارگزاران - معامله‌گران بزرگ هم شعب متعدد داخلی و بین‌المللی، دارند این امکان رو به گسترش است.

برخی مقام‌های اجرای قانون با توجه به ارزش بالای بازار اوراق بهادار و حجم دلاری بالای نقل و انتقالات سهام و طبیعت بالقوه سودآور بازار بورس اوراق بهادار را از جمله جذابیت‌های لازم برای پول‌شویان قلمداد می‌کنند. به‌طور مثال در یک روز خاص سه میلیارد سهم با ارزش بالغ بر ۸۵ میلیارد دلار در بازار اصلی اوراق بهادار ایالات متحده معامله شد که در مقایسه با بالاترین رقم مشابه (۲۰ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۵) فوق‌العاده بود.

مقام‌های اجرای قانون همچنین به این نکته تأکید داشتند که رشد سریع بازار اوراق بهادار و فراگیر شدن سرمایه‌گذاری در بازار سهام و صندوق‌های سرمایه‌گذاری جذابیت این صنعت را برای کسانی در امر پول‌شویی تبهر دارند افزایش داده و از این طریق پول‌شویان روش‌های جدیدتری را در این بازار برای پول‌شویی جستجو می‌کنند.

مقام‌های اجرایی قانون و بازار اوراق بهادار فعالیت‌های ویژه مالی که بیش‌تر در معرض ریسک و استفاده توسط پول‌شویان قرار دارد را شناسایی کرده بودند. برای مثال مقام‌های اجرایی قانون نگرانی خود را از استفاده از حساب‌های آن‌لاین کارگزاران که در پول‌شویی بسیار آسیب‌پذیر هستند اعلام کرده‌اند. این حساب‌ها با رشد شتابانی از ۷ میلیون حساب در سال ۱۹۹۸ به ۲۰ میلیون حساب آن‌لاین در سال ۲۰۰۰ افزایش پیدا کرد. خدمات آن‌لاین فرصت کمی به کارگزاران برای مواجهه چهره به چهره با مشتریان جهت تشخیص هویت و شناسایی آن‌ها می‌دهد.

اگر چه فعالیت در بازار اوراق بهادار معمولاً از طریق تماس تلفنی صورت می‌گیرد، با این حال مقام‌های ناظر و مدیران بازار بر این باورند که فعالیت‌های آن‌لاین در بازار سرمایه از دیدگاه پول‌شویی می‌تواند به یک چالش جدی مبدل شود.

مقام‌های اجرای قانون همچنین به این نکته اشاره دارند که تعداد اندکی از کارگزاران - معامله‌گران بزرگ خدمات بانکداری شخصی ارائه می‌دهند (به‌طور مشخص این خدمات فقط به مشتریان ثروتمند ارائه می‌شود)، اما این مسأله هم می‌تواند این نهادها را در مقابله با پول‌شویی آسیب‌پذیر سازد.

این خدمات عمدتاً به عده‌ای از مشتریان قابل اعتماد که به‌صورت روزمره درگیر نقل و انتقالات مالی و ارزی با حجم بالا هستند ارایه می‌شود.

برخی از مقام‌های اجرای قانون مدعی هستند که صنعت اوراق بهادار فاقد مقررات کافی برای مقابله با پول‌شویی است و بر این اساس معتقدند که بازار اوراق بهادار ایالت متحده می‌تواند توسط پول‌شویان در یافتن روش‌های جدید مورد سوء استفاده قرار گیرد.

این مقامات بر این باورند که بازار اوراق بهادار می‌تواند به‌عنوان روزه‌ای برای پول‌شویان عمل کرده و این روزه باید مخصوصاً در زمانی که سایر بخش‌های مالی خود را برای مقابله با پول‌شویی تجهیز کرده‌اند مسدود شود.

برای مثال در سال ۱۹۹۶ نظام بانکی و در سال ۲۰۰۰ مؤسسات خدمات پولی ملزم به ارایه گزارش فعالیت‌های مشکوک (معاملاتی که به‌طور بالقوه ممکن است به پول‌شویی منجر شود) شدند و طی سال‌های اخیر مقررات مشابهی نهادهای بازار اوراق بهادار را ملزم به مبارزه با پول‌شویی نمودند.

مدیران کمیسیون بورس اوراق بهادار ایالات متحده در سال ۲۰۰۱ طی بیانیه‌ای اعلام کردند، با توجه به گردش بالای پول در بازار اوراق بهادار، ریسک پول‌شویی در این بازار به اندازه‌ی سایر نهادهای مالی بالا رفته است

موارد اندک شناسایی شده پول‌شویی در بازار اوراق بهادار

با وجود آن‌که نگرانی‌ها در مورد پول‌شویی به سمت و سوی بازار اوراق بهادار نیز سرایت پیدا کرده، اما واقعاً میزان پول‌شویی که توسط کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری انجام شده به درستی مشخص نیست.

طبق نظرات مقامات رسمی و قانونی، در حال حاضر هیچ بنگاهی رأساً اقدام به جمع‌آوری اطلاعاتی که نشان دهد، پول‌های حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی خارج از بازار اوراق بهادار، از طریق حساب‌های کارگزاران و یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری مورد پول‌شویی قرار می‌گیرد، نمی‌کند. تحقیقات رسمی نشان داد که موارد عمده پول‌شویی شناخته شده می‌تواند از طریق کارگزاران - معامله‌گران و دیگر نهادهای فعال در

بازار اوراق بهادار اتفاق افتد. به طور مثال معاملات غیرقانونی سهام و اوراق بهادار (دستکاری بازار)، یا فروش اوراق بهادار تقلبی و همچنین شستن عواید حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی از طریق بانک‌ها و یا سایر نهادهای مالی رخ داده است.

مقامات رسمی بازار و همچنین مقامات قانونی تصدیق کردند که تاکنون موارد محدودی از پول‌شوی از طریق کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری رخ داده است.

بر اساس درخواست ما، آژانس خدمات درآمدهای داخلی^۱ و مقامات اجرایی قضایی، اطلاعات پرونده‌های مشمول پول‌شویی از طریق حساب‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری و یا کارگزاران را از سال ۱۹۹۷ جمع‌آوری کردند که حدود ۱۵ مورد شناسایی شد. بر اساس این موارد مشخص شد پول‌هایی که در هر یک از این موارد شسته شده بود از طریق فعالیت‌های غیرقانونی چون فروش مواد مخدر^۲، شرط بندی‌های غیرقانونی و کلاهبرداری به دست آمده بود که مبالغ آن‌ها نیز بین ۲۵ هزار تا ۲۵ میلیون دلار تخمین زده شده است این در حالی است که تنها در سال ۱۹۹۹، در آمریکا ۹۹۶ مورد پول‌شویی گزارش شد که در بیش‌تر این موارد پول از طریق بانک‌ها و سایر نهادهای مالی شتسو شده بودند.

کمیسیون بورس اوراق بهادار و مقامات رسمی بازار همچنین بیان داشتند که بازار اوراق بهادار از یک تاریخچه پول‌شویی برخوردار نیست.

مقامات رسمی یک‌سری مؤلفه‌هایی را که به محدود شدن شناخت پول‌شویی از طریق حساب‌های کارگزاران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری منجر می‌شود را بیان داشتند. این مؤلفه‌ها عبارتند از:

۱ - ماهیت سخت شناسایی پول‌شویی در مرحله لایه‌گذاری و تجمیع

۲- نبود سیستم‌های شناسایی معاملات مشکوک در بازار اوراق بهادار

مقامات رسمی بیان داشتند که نبود مقررات گزارش معاملات مشکوک^۳ می‌تواند شناسایی پول‌شویی از طریق حساب‌های کارگزاران و یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری را با مشکل مواجه کند.

۱ - Internal Revenue Service

۲ - drug trafficking

۳ - Suspicious Activity Report (SAR)

با این حال مقامات رسمی پیش‌بینی می‌کنند که در آینده میزان پول‌شویی از طریق بازار اوراق بهادار بیشتر گسترش یابد.

یک وکیل آمریکایی بیان داشته که اگرچه به طور تاریخی پول‌شویی از طریق بازار اوراق بهادار یک مساله مسلم نیست، اما برخی جریان‌ها از قبیل جابجایی سرمایه‌های روسی از طریق انواع مختلفی از حساب‌های مالی که شامل حساب‌های کارگزاران نیز می‌شود، نشان داد که فعالیت‌های پول‌شویی در این بخش می‌تواند در آینده افزایش یابد.

سایر نهادهای قانونی نیز در حال تلاش برای شناسایی موارد بیشتری از پول‌شویی از طریق حساب‌های کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری هستند. برای مثال:

کارکنان در یکی از نهادهای قانونی در حال تحلیل این موضوع بودند که آیا سفارشات نقدی می‌توانند وسیله پرداختی را برای کارگزاران - معامله‌گران یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری فراهم کنند تا در فرآیند پول‌شویی مورد استفاده قرار بگیرند؟

صندوق‌های سرمایه‌گذاری و کارگزاران - معامله‌گران موضوع تمام مقررات ضد پول‌شویی نیستند

اگر کارگزاران - معامله‌گران و بنگاه‌هایی که از طرف صندوق‌های سرمایه‌گذاری منابع پرداختی مشتریان را دریافت و پردازش می‌کنند، سرمایه‌ای داشته باشند که مشمول پول‌شویی شود، می‌توانند به‌عنوان مسؤول فعالیت‌های تبهکارانه در نظر گرفته شوند. این نوع مؤسسات همچنین باید گزارشات مشخص و یا سوابق مورد نیاز را نیز در دسترس داشته و نگهداری کنند.

با این حال به جز کارگزاری که بخشی از نهادهای سپرده‌گذاری و یا یک ارائه دهنده‌ی خدمات صندوق‌های سرمایه‌گذاری هستند (که خود به‌صورت نهاد سپرده‌گذار عمل می‌کنند)، بقیه کارگزاران نیازی به نگهداری گزارش معاملات مشکوک ندارند.

با در نظر گرفتن گزارشات روزمره و نگهداری سوابق مورد نیاز طبق نظر مقامات رسمی کمیسیون بورس اوراق بهادار و نهادهای خود تنظیم‌گر، تلاش‌های ضد پول‌شویی بنگاه‌ها از پاییز سال ۲۰۰۱ به‌طور وسیعی آغاز شده است.

تعقیب قانونی کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری، در صورت کمک به پول‌شویان

کارگزاران - معامله‌گران و فراهم‌کنندگان خدمات صندوق‌های سرمایه‌گذاری که سرمایه‌های مشتریان را می‌پذیرند، مشمول قانون مبارزه با پول‌شویی مصوب سال ۱۹۹۶ می‌شوند. این قانون به همه شهروندان آمریکایی ابلاغ شد و برای آن‌ها لازم‌الاجرا است.

این قانون عمدتاً در معاملات مالی که ناشی از فعالیت‌های غیرقانونی است، به کار برده می‌شود. در نتیجه افراد و شرکت‌هایی که معاملات مالی را انجام داده و از طریق مشتریان خود این‌گونه فعالیت‌ها را هدایت می‌کنند، در صورتی که منابع مالی معاملاتی را که انجام دهند از روش‌های غیرقانونی به دست آمده باشد، مورد تعقیب قانونی قرار می‌گیرند. جرایمی که تحت این قانون برای فعالیت‌های مرتبط با پول‌شویی وضع می‌شود عبارتند از: زندان، جریمه و مصادره اموال. (حداکثر جریمه ۱۰ سال زندان یا جریمه‌ی برابر ۵۰۰ هزار دلار یا معادل دو برابر ارزش پول شسته شده است که معمولاً هر یک از این دو جریمه که بیشتر باشد و گاهی هر دوی آن وضع می‌شود).

همانند سایر نهادهای مالی، کارگزاران - معامله‌گران و فراهم‌کنندگان خدمات صندوق‌های سرمایه‌گذاری که سرمایه‌های مشتریان را می‌پذیرند نیاز دارند که قانون رازداری بانکی^۱ و یا گزارشات و بایگانی‌های مورد نیاز گوناگونی را بپذیرند و اجرا کنند. همانطور که در جدول زیر نشان داده شده، بنگاه‌ها می‌بایست معاملات بیش از ۱۰,۰۰۰ دلار را به دایره‌ی اجرایی جرایم مالی^۲ گزارش کرده، محاسبات خود را با نهادهای مالی و بانک‌های خارجی به این دایره گزارش نمایند و همچنین جابجایی ورود و خروج ارزها و یا ابزارهای پولی را به داخل و یا خارج از ایالات متحده به اداره خدمات گمرکی ایالات متحده^۳ گزارش نمایند.

۱ - Bank Secrecy Act (BSA)

۲ - Financial Crimes Enforcement Network (FincEN)

۳ - U.S. Customs Service

توصیه‌های قانون رازداری بانکی برای کارگزاران و فراهم‌کنندگان خدمات صندوق‌های سرمایه‌گذاری

نوع گزارش	محدوده گزارش	استانداردهای گزارش (گزارش باید بر اساس فرم آن پر شود)
گزارش معاملات پولی	باید دریافت و یا جابه‌جایی مبالغ پولی بیش از ۱۰,۰۰۰ دلار گزارش شود باید همه دریافت‌ها و یا جابه‌جایی‌هایی که به وسیله‌ی یک نهاد در یک روز انجام می‌شود و بیش از ۱۰,۰۰۰ دلار است گزارش شود	دایره اجرایی جرایم مالی
گزارش جابه‌جایی‌های بین‌المللی پول و یا ابزارهای پولی	بایستی معاملاتی که منجر به جابه‌جایی پول یا ابزارهای پولی به داخل یا خارج از ایالات متحده آمریکا شده و مقدار آن بیش از ۱۰,۰۰۰ دلار است گزارش شود	کمسیون گمرکات
گزارش از حساب‌های بانک‌ها و نهادهای مالی خارجی	اگر ارزش تخمینی بهره مالی در یک حساب مالی که در کشور خارجی به امضا رسیده بیش از ۱۰,۰۰۰ دلار باشد بایستی گزارش شود.	دایره اجرایی جرایم مالی

برای اجرای توصیه‌های دایره اجرایی جرایم مالی وزارت دادگستری ایالات متحده، کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری باید اطلاعات مربوط به مشتریان را نگهداری کنند. به‌عنوان مثال، کارگزاران - معامله‌گران و نهادهای مالی که به انجام معاملات مشغول هستند و مبالغی بیش از ۳۰۰۰ دلار دریافت می‌کنند می‌بایست اطلاعات مربوط به گیرنده و فرستنده این مبالغ را گردآوری و در فرم‌های مخصوص سفارشات نقل و انتقال^۱ ثبت و نگهداری کنند.

کارگزاران - معامله‌گران باید از برنامه مشخصی جهت تبعیت از قانون اوراق بهادار ایالات متحده که توصیه‌های دایره اجرایی جرایم مالی را نیز در برمی‌گیرد، پیروی کرده و آن را به مورد اجرا گذارند.

۱ - Transmittal order Form

جهت اجرای توصیه‌های دایره اجرایی جرایم مالی، بانک‌ها می‌بایست معاملات مشکوک بیش از ۵۰۰۰ دلار که می‌تواند با فعالیت‌های غیرقانونی مرتبط باشند را گزارش نمایند. این در حالی است که اجرای دقیق این توصیه‌ها برای تمام کارگزاران - معامله‌گران و یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل اجرا نیست.

در سال ۱۹۹۲، دایره اجرایی جرایم مالی دستورالعملی تدوین نمود که بر اساس آن نهادهای مالی موظف به گزارش‌دهی معاملات مشکوک ناشی از فعالیت‌های غیرقانونی شدند در سال ۱۹۹۶، وزارت خزانه‌داری قانونی را به مورد اجرا گذاشت که بر اساس آن بانک‌ها موظف به تکمیل فرم‌های مربوطه گزارش معاملات مشکوک و ارسال آن به دایره اجرایی جرایم مالی شدند. در سال ۱۹۹۶، نهاد ناظر بر مؤسسات سپرده‌پذیر^۱ مقرراتی را وضع نمود که بر اساس آن کارگزاران - معامله‌گران وابسته به شرکت‌های مادر تخصصی بانکی^۲، بانک‌های ایالتی و خزانه‌داری فدرال^۳ ملزم به گزارش‌دهی معاملات مشکوک با استفاده از فرم‌های دایره‌ی اجرایی جرایم مالی ایالات متحده شوند. این مؤسسات همچنین ملزم شدند معاملات بالای ۵۰۰۰ دلار مشکوک به پول‌شویی را به دایره اجرایی جرایم مالی گزارش کنند. تا زمانی که وزارت خزانه‌داری مسئولیت گزارش معاملات مشکوک را برای کارگزاران - سرمایه‌گذاران تصویب نکرده بود، فقط کارگزاران - معامله‌گران که وابسته به مؤسسات سپرده‌پذیر بودند مشمول مقررات گزارش معاملات مشکوک بودند. نهاد ناظر بر مؤسسات سپرده‌پذیر همچنین مقرراتی را وضع نمود که بر اساس آن بانک‌ها می‌بایست برنامه‌های مرتبط با مبارزه با پول‌شویی که شامل موارد زیر بود را به مورد اجرا گذارند:

۱. توسعه سیاست‌ها، رویه‌ها و کنترل‌های داخلی

۲. انجام نظارت‌های مستقل برای بررسی اجرای قانون

۳. تعیین فردی مسؤول برای هماهنگی و نظارت بر اجرای قانون

۴. آموزش مستمر کارکنان

۱ - depository institution Regulator

۲ - Bank Holding Company

۳ - Federal Thriftst

تلاش برای توسعه قانون گزارش معاملات مشکوک به بازار اوراق بهادار

وزارت خزانهداری ایالات متحده مسؤول بازنگری توسعه قانون گزارش معاملات مشکوک به بازار اوراق بهادار شد. اولین تلاش‌های وزارت خزانهداری در این خصوص به سال ۱۹۹۷ برمی‌گردد. مقامات رسمی وزارت خزانهداری هدف این کار را در ابتدا تأکید بر فعالیتهای اقتصادی نقدی مانند مؤسسات خدمات پولی که در مرحله جایگذاری (مرحل اول پول‌شویی) آسیب‌پذیر هستند اعلام نمود.

طی سال ۲۰۰۱، وزارت خزانهداری همکاری با کمیسیون اوراق بهادار را جهت توسعه قانون گزارش معاملات مشکوک به بازار اوراق بهادار از سر گرفت. این همکاری شامل تعیین آستانه‌ای برای گزارش معاملات مشکوک در بازار اوراق بهادار بود تا مشخص شود که قانون گزارش معاملات مشکوک با رویه‌ها و قوانین موجود در بازار اوراق بهادار منافاتی نداشته و توصیه‌های مناسبی را بیان می‌کند.

اولین سؤالی که در همان ابتدای کار مطرح شد این بود که آیا مرز ۵۰۰۰ دلار که برای گزارش‌دهی فعالیتهای مشکوک به بانک‌ها ابلاغ شده می‌بایست در بازار اوراق بهادار نیز به کار گرفته شود یا خیر؟ مقامات رسمی بازار اوراق بهادار بر این عقیده بودند که سقف مقرر گزارش‌دهی در شبکه بانکی به ماهیت سرمایه‌گذاری نقدی در این صنعت برمی‌گردد (موضوعی که باعث آسیب‌پذیری شبکه بانکی در مرحله‌ی جایگزاری می‌شود، لذا نباید سقف مقرر ۵۰۰۰ دلار را نیز برای بنگاه‌های بازار اوراق بهادار به کار برد.

این مقامات همچنین به این نکته توجه داشتند که سقف مقرر تعیین شده در نظام بانکی برای گزارش‌دهی قادر به انعکاس معاملات با ارزش بالا در معاملات اوراق بهادار نیست. لذا کمیسیون بورس اوراق بهادار تعیین سقف مقرر در بازار اوراق بهادار ایالات متحده را ۲۵ تا ۱۰۰ هزار دلار پیشنهاد کرد. حتی تعدادی از نهادهای مالی بزرگ بازار اوراق بهادار ایالات متحده سقف مقرر را از ۲۵۰ هزار دلار تا یک میلیون دلار پیشنهاد کردند. مقامات بازار اوراق بهادار بیان داشتند که گزارش‌دهی معاملات بالای ۵۰۰۰ دلار در بازار اوراق بهادار به دلیل تعداد زیاد مشتریان کار بسیار دشواری است.

در بررسی این گزارش ۵ کارگزار - معامله‌گر وابسته به بانک‌ها که ملزم به اجرای قانون گزارش معاملات مشکوک هستند پیشنهاد کردند که سقف مقرر ۵۰۰۰ دلار در بازار اوراق بهادار نیاز به افزایش دارد.

بر اساس بررسی‌های انجام شده میانگین حجم معاملات انجام شده در بازار اوراق بهادار از ۵۰۰۰ دلار بالاتر است. به‌عنوان مثال کارگزاران - معامله‌گران بیان داشتند که میانگین معاملات آن‌ها برای مشتریان جزیی ۲۲۰۰ دلار بوده اگر چه این معاملات از دامنه ۲۰۰ دلار تا ۱۵۰,۰۰۰ دلار نوسان داشته است.

مقامات بازار اوراق بهادار اعلام نمودند که با تعیین سقف مقرر گزارش‌دهی پایین در بازار اوراق بهادار ایالت متحده تعداد این گزارش‌ها بسیار زیاد خواهد شد که نتیجه آن استفاده ناکارآمد این گزارشات توسط نهادهای مبارزه با پول‌شویی می‌باشد. با این توصیه‌ها مقامات رسمی فدرال از یک سقف مقرر بالا برای بازار اوراق بهادار حمایت کردند و حتی این موضوع را برای نظام بانکی نیز پذیرفتند.

با این حال هنوز عده کمی بودند که باز هم سقف مقرر اصلاح شده در بازار اوراق بهادار را همچنان پایین می‌دانستند، اما رقم مشخصی برای آن ارایه نمی‌کردند. این عده با این که پذیرفته بودند که در بازار اوراق بهادار معاملات بزرگ بیشتر از سایر نهادهای مالی اتفاق می‌افتد، اما با این حال از وجود سقف پایین گزارش‌دهی در بازار اوراق بهادار اظهار نگرانی می‌کردند.

در حال حاضر کارگزاران - معامله‌گران موارد مشکوک به پول‌شویی را به کمیسیون اوراق بهادار، نهاد خود انتظام‌گر مربوطه و یا نهادی که از سوی دولت آمریکا مجاز شناخته شده، گزارش می‌کنند. بر این اساس کمیسیون اوراق بهادار و نهادهای خودانتظام موارد مشکوک به پول‌شویی یا قانون‌شکنی در بازار اوراق بهادار را به نهادی که از سوی دولت آمریکا مجاز شناخته شده ارجاع می‌دهند. بر این اساس هم مقامات رسمی بازار و هم مقامات رسمی اجرای قانون بر وجود یک برنامه شفاف برای گزارش‌دهی فعالیت‌های مشکوک تأکید دارند.

مقامات اجرای قانون بر این عقیده هستند که بنگاه‌های فعال در بازار اوراق بهادار تا زمانی که نتوانند بر اساس یک سیستم نظارتی مناسب فعالیت مشتریان خود را در راستای مبارزه با پول‌شویی کنترل کنند، نمی‌توانند ساز کار مناسبی جهت گزارش‌دهی فعالیت‌های مشکوک به اجرا درآورند.

علاوه بر این مقامات رسمی بازار بر این نکته تأکید دارند که قانون گزارش‌دهی معاملات مشکوک باید برای کارگزاران - معامله‌گران، چارچوب و رویه منطقی و مناسبی جهت گزارش معاملات مشکوک و ثبت و نگهداری اطلاعات فراهم کند.

باید توجه داشت که با توجه به ویژگی‌های خاص بازار اوراق بهادار مانند تنوع ساختارها و فرآیندها، محصولات و خدمات متنوع و مشتری‌مداری (جذب مشتری) باعث می‌شود که کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری در اجرای قانون گزارش معاملات مشکوک با مشکل مواجه شوند.

در بازار اوراق بهادار همه بنگاه‌ها عملکرد مشابهی ندارند و ممکن است تعدادی از بنگاه‌ها برای اجرای کامل وظیفه گزارش‌دهی معاملات مشکوک به سایر بنگاه‌ها متوسل شوند. به‌عنوان مثال تعیین این موضوع که آیا واقعاً یک معامله خاص مشکوک است یا نه ممکن است به اطلاعاتی از هویت مشتری یا نوع فعالیت تجاری یا بررسی روند سرمایه‌گذاری مشتری نیاز باشد که این اطلاعات در اختیار کارگزاران عامل است. یا برای دسترسی به اطلاعات در خصوص مبالغ پرداختی مشتریان و تاریخچه معاملات آن‌ها نیازمند دسترسی به اطلاعات کارگزاران تسویه‌کننده است.

مقامات ناظر بازار اوراق بهادار و سایر مقامات رسمی بر این عقیده هستند که کشف پول‌شویی در بازار اوراق بهادار به این دلیل نسبت به صنعت بانکداری بحث‌برانگیز است که نظام بانکی تمام اطلاعات لازم مشتریان را جهت استفاده در مواقع لازم گردآوری می‌کند ولی در بازار اوراق بهادار کارگزاران ممکن است اطلاعات کاملی از مشتریان و معاملات آن‌ها نداشته باشند. به‌عنوان مثال در بازار اوراق بهادار اطلاعاتی در خصوص منابع درآمدی و یا ثروت مشتریان وجود ندارد.

بنابراین در بازار اوراق بهادار، در رابطه با مبارزه با پول‌شویی تأکید به مراحل لایه‌گذاری و یکپارچه‌سازی است.

عدم استفاده اکثر کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری از پول نقد

استراتژی اکثر کارگزاران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری این است که از پول نقد استفاده نکرده و آن را نپذیرند. با این استراتژی آسیب‌پذیری بنگاه‌های مذکور در برابر پول‌شویی به‌ویژه در مرحله جایگزاری کاهش می‌یابد. بررسی‌ها در این تحقیق نشان داد که ۹۵ درصد از ۲۹۷۹ کارگزار و ۹۲ درصد از ۳۱۰ صندوق‌های سرمایه‌گذاری مورد مطالعه، پول نقد را در معاملات خود، به روش‌های معمول نپذیرفتند. میزان پول نقد پذیرفته شده از سوی مابقی بنگاه‌ها نیز بسیار اندک بوده است. (به‌عنوان مثال پول نقد کم‌تر از ۱۰۰۰ دلار دریافت نموده‌اند و یا معاملات نقدی را انجام داده‌اند که مورد تأیید یک مرجع قانونی بوده است)

مقامات رسمی بازار بر این عقیده هستند که نهادهای فعال در بازار اوراق بهادار و صندوق‌های سرمایه‌گذاری، اصولاً برای استفاده از پول نقد سازمان‌یافته نشده‌اند.

استفاده از پول نقد در معاملات اوراق بهادار به اتخاذ سیاست‌ها و تدابیر زیادی چون فراهم آوردن امکانات ذخیره‌سازی و برقراری کنترل‌های داخلی نیاز دارد. بنابراین اکثر نهادهای فعال در بازار اوراق بهادار تمایلی به استفاده از پول نقد در بورس ندارند.

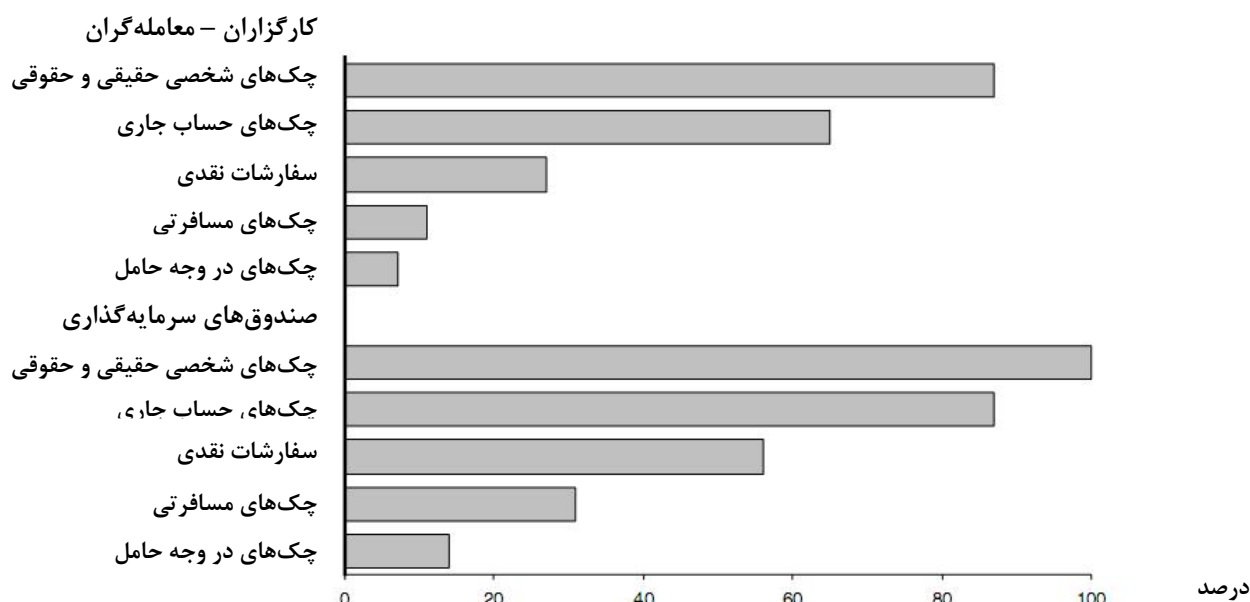
البته باید در نظر داشت که مقامات رسمی بازار نیز استفاده از پول نقد را در راستای کاهش ریسک و فراهم آوردن تجارت محتاطانه منع نمی‌کنند، اما پول‌شویی به‌طور عمده با به‌کارگیری پول نقد به‌خصوص زمانی که این پول‌ها از طریق قاچاق، دزدی و یا اختلاس بدست آمده‌اند، در ارتباط است.

اگرچه بیش‌تر کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری آسیب‌پذیری خود از پول‌شویی را با کنار گذاشتن استفاده از پول نقد کاهش داده‌اند، اما همچنان این بنگاه‌ها از روش‌های جایگزینی چون چک‌های مسافرتی، حواله پول و چک‌های بانکی استفاده می‌کنند و کماکان در معرض آسیب‌پذیری ناشی از پول‌شویی قرار دارند.

براساس فشارهای ایجاد شده از سوی مقامات رسمی، نحوه پرداخت و سپرده‌گذاری می‌تواند به صورت بخشی از یک طرح منسجم ساختاری باشد که در آن به‌جای پول نقد در معاملات از سایر ابزارهای پولی استفاده شود.

بخش بزرگی از صندوق‌های سرمایه‌گذاری و کارگزاران معامله‌گران در معاملات خود از چک‌های بانکی^۱ استفاده می‌کنند. براساس گزارشات ارائه شده از سوی مقامات رسمی بازار، این بنگاه‌ها در حین دریافت چک‌های بانکی به‌جای بررسی نقش آن‌ها در پول‌شویی بیشتر به جنبه اعتباری چک‌ها و کنترل آنها توجه می‌کنند. چک‌های شخصی^۲ که به طور وسیع به عنوان ابزار پرداخت پذیرفته شده‌اند، دارای نگرانی کمتری از نظر کمک به جریان پول‌شویی هستند. چراکه این چک‌ها دارای مالکین مشخصی بوده و از طریق مؤسسات سپرده‌پذیر قابل ردگیری می‌باشند. همچنین بر اساس گزارشات ارائه شده از سوی مقامات رسمی بازار، مقدار پولی که به شکل الکترونیکی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری و سایر نهادهای اوراق بهادار جابجا می‌شود نیز قابل توجه است.

انواع ابزارهای پولی پذیرفته شده توسط کارگزاران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری

^۱ Cashier checks

^۲ Personal checks

استفاده داوطلبانه از ابزارهای ضد پول شویی توسط کارگزاران - معامله گر و صندوق های سرمایه گذاری

برخی از کارگزاران و صندوق های سرمایه گذاری، به طور داوطلبانه و براساس مقررات گزارش معاملات مشکوک اعلام نمودند که از ابزارهای داوطلبانه ضد پول شویی استفاده می نمایند. براساس نتایج بدست آمده از این تحقیق، ۱۷ درصد از کارگزاران معامله گران (۵۱۳ بنگاه از ۳۰۱۵) ابزارهای داوطلبانه ضد پول شویی را که بسیار فراتر از تمهیدات دایره اجرایی جرایم مالی برای بازار اوراق بهادار می باشد به مورد اجرا گذاشته اند.

در این تحقیق از بنگاه های مورد مطالعه خواسته شد که ابزارهای داوطلبانه ضد پول شویی را که به اجرا درآورده اند معرفی نمایند. براساس پاسخ های جمع آوری شده می توان این ابزارها را در چهار گروه اصلی تقسیم بندی نمود که در ذیل بدان اشاره می گردد:

۱. رویه ها و سیاست های نوشته شده مانند شناسایی و احراز هویت مشتریان و نوع ماهیت تجارت

آنها

۲. کنترهای درونی، شامل بررسی های نظارتی برای مطمئن شدن از انجام سیاستها و اعمال

رویه های ضد پول شویی

۳. ابزارها و فرایندها، یعنی بررسی خودکار معاملات برای تسهیل در شناسایی پول شویی

۴. اجرای برنامه های آموزشی برای کارکنان، مانند برنامه آموزشی شناسایی معاملات مشکوک

اطلاعاتی که در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفته تماماً بر پایه پاسخ های ارائه شده از سوی نهادهای فعال بازار استوار است و به طور قطع تمام دامنه به کارگیری ابزارهای ضد پول شویی در هر بنگاه به عواملی نظیر این که چه میزان مدیریت بنگاه به کشف جرایم مالی و مبارزه با پول شویی مصمم است و یا این که تا چه حد کارکنان بنگاه ها خود را در اجرای برنامه های ضد پول شویی مسؤول می دانند، وابسته است.

حد اقل ۱۷ درصد از کارگزاران - معامله گران، در گزارشات متعدد خود کاربرد حداقل یک ابزار پول شویی را بیان نموده اند. این بنگاه ها محیط تجاری خود را شفاف نموده و در زمینه پیش گیری از پول شویی فعالیت

فراوانی داشته‌اند. براساس نتایج تحقیق ، ۱۵ درصد کارگزاران توزیع کننده و ۶۳ درصد از کارگزاران اصلی (تسویه کننده) استفاده از ابزارهای داوطلبانه ضدپول‌شویی را گزارش نموده‌اند. ابزارهای داوطلبانه که از سوی بنگاه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند عبارتند از:

۱- رویه‌ها و سیاستهای نوشته شده

۱-۱- گردآوری اطلاعات در مورد منابع ثروت مشتریان

۲-۱- گردآوری اطلاعات در خصوص منابع درآمد مشتریان

۳-۱- شناسایی و گزارش معاملات مشکوک

۲- کنترل‌های داخلی

۱-۲- بررسی دقیق حسابهای جدید

۲-۲- بررسی دقیق حسابهای جدید (بالاتر از سقف مقرر)

۳-۲- بررسی و نظارت دقیق حسابهای موجود

۴-۲- نصب مقام مسوول کنترل حسابها

۵-۲- حسابرسی داخلی از برنامه‌های ضدپول‌شویی

۶-۲- حسابرسی خارجی از برنامه‌های ضد پول‌شویی

۳- مراحل و ابزارها

۱-۳- نظارت بر معاملات

۲-۳- نظارت خودکار (تصادفی)

۳-۳- راهنمای شناسایی معاملات مشکوک

۴-۳- فرایندهای متمرکز شده برای اعمال فشارهای قانونی

۳-۵- شناسایی معاملات مشکوک

۳-۶- استخدام کارکنان متخصص ضد پول شویی

۴- برنامه‌های آموزشی رسمی

ابزارهای داوطلبانه به کار گرفته شده توسط کارگزاران در راستای مبارزه با پول شویی

رویه‌ها و سیاست‌های نوشته شده

- گردآوری اطلاعات در مورد منابع ثروت مشتریان
- گردآوری اطلاعات در خصوص منابع درآمد مشتریان
- شناسایی و گزارش معاملات مشکوک

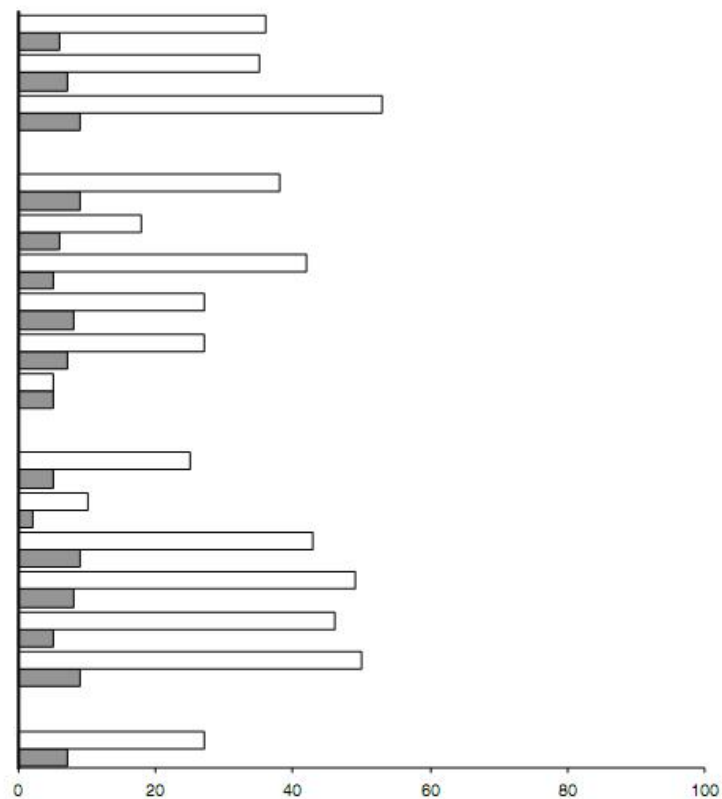
کنترل‌های داخلی

- بررسی دقیق حسابهای جدید
- بررسی دقیق حسابهای جدید (بالاتر از سقف مقرر)
- بررسی و نظارت دقیق حسابهای موجود
- نصب مقام مسوول کنترل حسابها
- حسابرسی داخلی از برنامه‌های ضدپول شویی
- حسابرسی خارجی از برنامه‌های ضد پول شویی

مراحل و ابزارها

- نظارت بر معاملات
- نظارت خودکار (تصادفی)
- راهنمای شناسایی معاملات مشکوک
- فرایندهای متمرکز شده برای اعمال فشارهای قانونی
- شناسایی معاملات مشکوک
- استخدام کارکنان متخصص ضد پول شویی

برنامه‌های آموزشی

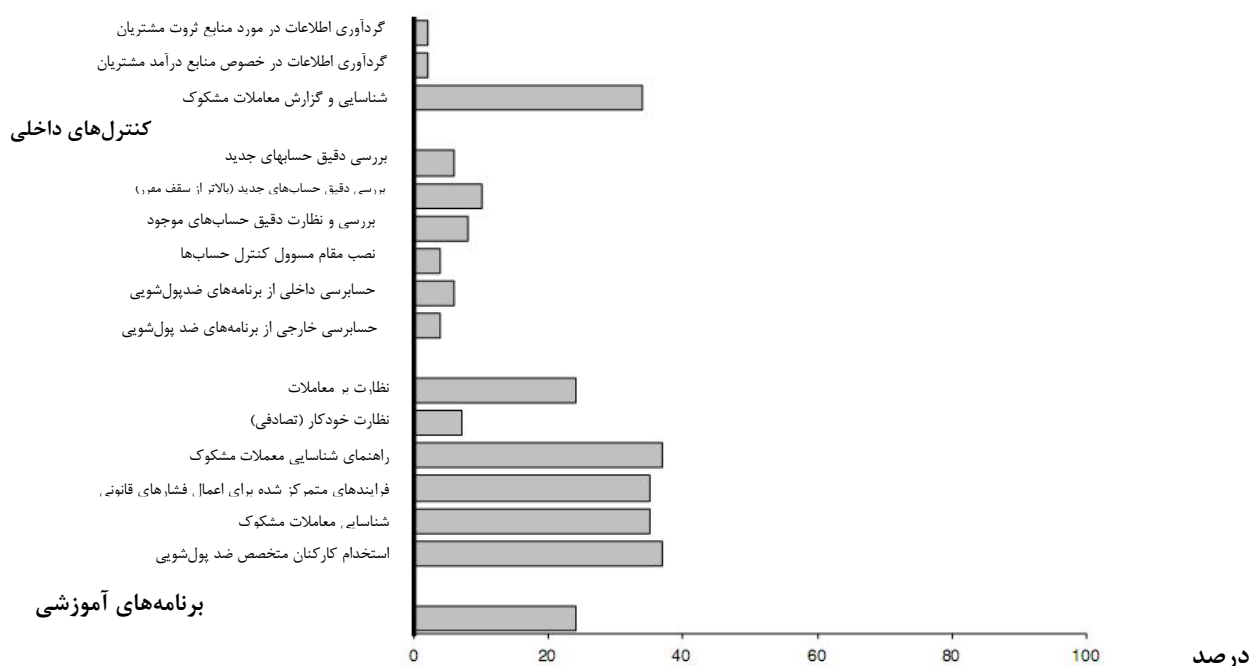
درصد

کارگزاران تسویه کننده
کارگزاران واسط

همچنین بر اساس تحقیق حاضر، ۴۰ درصد از صندوق‌های سرمایه‌گذاری نیز از ابزارهای داوطلبانه ضد پول‌شویی استفاده می‌نمایند. بیش از ۳۰ درصد از این صندوق‌ها سیاست‌ها، ابزارها و تحلیل‌هایی را برای شناسایی و معرفی معاملات مشکوک به کار گرفته‌اند.

ابزارهای داوطلبانه به کار گرفته شده توسط صندوق‌های سرمایه‌گذاری در راستای مبارزه با پول‌شویی

رویه‌ها و سیاست‌های نوشته شده

نوع و دامنه ابزارهای ترکیبی مختلفی که توسط بنگاه‌ها برای مبارزه با پول‌شویی به کار می‌رود بسیار متنوع می‌باشد. برای مثال از بین کارگزارانی در حال استفاده از ابزارهای ضد پول‌شویی هستند، ۲۰ درصد بیان نمودند که دارای سه ابزار یا کمتر از آن هستند و ۳۰ درصد نیز ترکیبی بیش از ده ابزار گزارش نمودند. بکارگیری ابزارهای مختلف توسط بنگاه‌ها در مراحل مختلف فعالیت و از شدت و ضعف متفاوتی نیز برخوردار است. به عنوان مثال مقامات رسمی بنگاهی بیان نمودند که سیستم نظارت معاملات آنها اگرچه در مراحل ابتدایی راه‌اندازی است اما به طور تخصصی برای اهداف ضد پول‌شویی طراحی شده و روی چندین

فعالیت مالی مشتریان از جمله سپرده‌گذاری، جابه‌جایی الکترونیکی پول از بانکی به بانک دیگر و معاملات نقدی نظارت می‌کند. در این بنگاه‌ها برای تعیین تغییرات غیرعادی در حساب مشتریان از تکنیک تحلیل مشتریان^۱ استفاده می‌شود. این تکنیک بین مشتریان ارتباط برقرار کرده و با ایجاد یک الگوی مناسب، هرگونه تغییرات غیرعادی در حساب آن‌ها را که می‌تواند ظن به پول‌شویی باشد، شناسایی می‌کند. در کنار این بنگاه‌ها که از سیستم‌های تخصصی ضد پول‌شویی استفاده می‌کنند، بنگاه‌هایی نیز وجود دارند که سیستم کنترل معاملات آنها چندان تخصصی نبوده و به شکل دستی معاملات مشخصی را کنترل کرده و موارد مشکوک را به نهاد مبارزه با پول‌شویی گزارش می‌نمایند.

همچنین تعدادی از بنگاه‌ها در بازار اوراق بهادار گزارش نمودند که برنامه‌های آموزشی پیشرفته‌ای که به خوبی معاملات مشکوک را شناسایی نموده و در راستای پیشگیری از پول‌شویی کمک بسزایی می‌نماید، در دست اجرا دارند. تعدادی از بنگاه‌ها نیز بیان داشته‌اند که برنامه‌های آموزشی در ارتباط با چگونگی شکل‌گیری و مقابله با پول‌شویی را تنها برای کارکنان جدید خود آموزش می‌دهند.

مقامات رسمی بازار به این نکته اشاره داشتند که میزان آسیب‌پذیری بنگاه‌ها از پول‌شویی تا حدود زیادی به مؤلفه‌های گوناگونی چون نوع فعالیت تجاری، نوع مشتریان و اندازه شرکت بستگی دارد. علاوه بر این مؤلفه‌ها، شدت و ضعف ابزارهای به‌کارگرفته شده برای مبارزه با پول‌شویی نیز تا حدود زیادی روی این آسیب‌پذیری موثر است.

همچنین نتایج تحقیق مشخص نمود که تعدادی از کارگزاران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری مقررات گزارش معاملات مشکوک را در طول سال ۲۰۰۰ مورد اجرا گذاشته‌اند. در صورتی که از لحاظ قانونی الزامی برای این کار نداشتند. به عنوان مثال ۱۲ کارگزار از ۱۵۲ کارگزار و ۶ صندوق سرمایه‌گذاری از ۶۵ صندوق سرمایه‌گذاری گزارش کردند که مقررات گزارش معاملات مشکوک را رعایت نموده‌اند که تقریباً همه آن‌ها از بنگاه‌های بزرگ بازار اوراق بهادار بودند.

^۱ - این تکنیک که *customary profiling* مشهور است، اطلاعات مشتریان را بر اساس سن، درآمد، جنسیت، تحصیلات و الگوی فعالیت مورد مقایسه و تحلیل قرار می‌دهد.

مقامات رسمی بازار بیان داشتند که بنگاه‌ها عموماً ابزارهای ضد پول‌شویی را به شکل داوطلبانه انتخاب می‌کنند تا خودشان را از مشتریانی که ناآگاهانه در فعالیت‌های پول‌شویی گرفتار شده‌اند، محافظت نمایند. بنگاه‌ها امیدوارند که با به‌کارگیری این ابزارها میزان قانون‌شکنی فردی و انجام فعالیت‌های مجرمانه کاهش یابد.

به‌علاوه بنگاه‌ها می‌دانند که چنانچه یک برنامه مؤثر و داوطلبانه ضد پول‌شویی در شرکت فعال باشد و در این حین خطایی هم اتفاق افتد، میزان جرائم قانونی تعلق گرفته به آن‌ها کاهش می‌یابد. در عین حال بنگاه‌ها توجه دارند که مشارکت با عناصر و فعالیت‌های جنایی و غیر قانونی مثل پول‌شویی می‌تواند شهرت و اعتبار آنها را تهدید کرده و اثرات زیانباری چون از دست دادن کسب و کار و یا متحمل شدن جرائم قانونی سنگین برای آن‌ها به‌دنبال داشته باشد.

اتکای کارگزاران واسط به کارگزاران تسویه‌کننده در امر مبارزه با پول‌شویی

طبق تحقیق صورت گرفته، مشخص شد که بیش از نیمی از کارگزاران واسط هیچ مسئولیت ضد پول‌شویی را بر عهده نگرفته و در عوض به کارگزاران تسویه‌کننده تکیه کرده‌اند. همچنین یک سوم از این کارگزاران واسط نیز هیچ‌گونه ابزار ضد پول‌شویی نداشته و از هیچ کارگزار تسویه‌کننده نیز کمک نمی‌گیرند تا آن‌ها این ابزار را برایشان فراهم کنند. مشخص شد که تقسیم مسئولیت ضد پول‌شویی بین این دو کارگزار همیشه واضح و شفاف نیست. بیش‌تر کارگزاران واسط به کارگزاران تسویه‌کننده تکیه می‌کنند تا فعالیت‌های ضد پول‌شویی را اجرا کنند و اکثراً نمی‌دانند که کارگزاران تسویه‌کننده مورد نظر آن‌ها چه نوع فعالیت ضدپول‌شویی را به اجرا درمی‌آورند.

در این مطالعه چندین کارگزار واسط شناسایی شدند که از طریق کارگزاران تسویه‌کننده حساب‌های مشتریان خود را کنترل می‌کنند تا بتوانند فعالیت‌های مشکوک به پول‌شویی را تشخیص داده و به مراجع ذی‌ربط گزارش دهند.

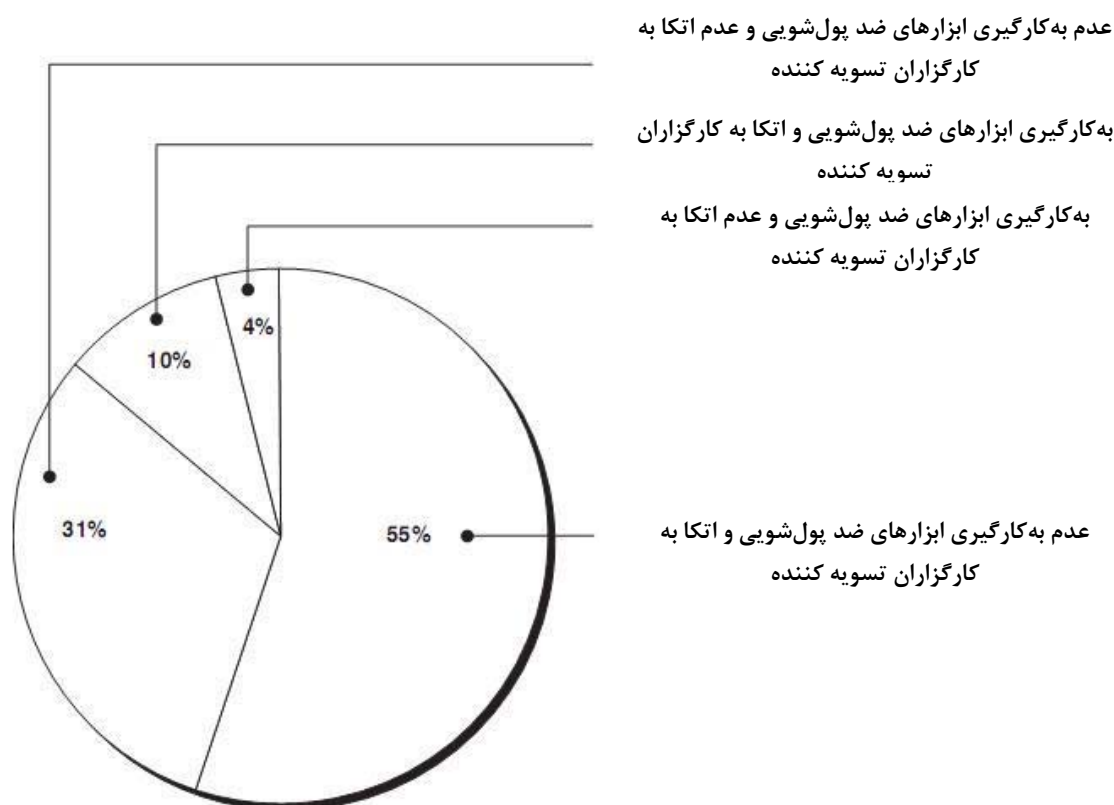
تعداد کمی از کارگزاران تسویه‌کننده نیز شناسایی شدند که نه ابزارهای ضد پول‌شویی را به کار بردند و نه گزارشی از معاملات خود به کارگزاران واسط ارائه داده‌اند. بنابراین بعضی از این کارگزاران واسط با این

فرض این اشتباه را مرتکب می‌شوند که گمان می‌کنند کارگزاران تسویه کننده از طرف آنها فعالیت‌های ضد پول‌شویی را انجام می‌دهند.

۶ کارگزار از ۲۹ کارگزار تسویه کننده پاسخ دادند که آنها خدمات تسویه پایایی را برای دیگر کارگزاران فراهم کرده و از ابزار ضد پول‌شویی داوطلبانه استفاده نمی‌کنند.

۲۳ کارگزار تسویه کننده نیز بیان داشتند که آنها ابزارهای مالی داوطلبانه ضد پول‌شویی در معاملات خود استفاده می‌کنند و حدود نیمی از این کارگزاران ابزارهای ضد پول‌شویی مورد استفاده خود را نیز برای معاملات کارگزاران واسطه خود به کار می‌برند.

میزان اتکای کارگزاران واسطه به کارگزاران تسویه کننده در امر مبارزه با پول‌شویی

استفاده اکثر بنگاه‌های بزرگ از ابزارهای ضدپول‌شویی داوطلبانه

اگر چه بیش‌تر کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری هم‌اکنون در حال استفاده از ابزارهای داوطلبانه ضد پول‌شویی هستند اما مشخص شده که در این بین سهم بنگاه‌های بزرگ بیش‌تر از بنگاه‌های متوسط و کوچک است. همچنین مشخص شد که بنگاه‌های بزرگ از یک دامنه‌ی وسیع ابزارهای ضد پول‌شویی استفاده می‌کنند. برای مثال در این تحقیق مشخص شد که ۶۶ درصد از ۱۱۱ کارگزار معامله‌گر بزرگ برنامه‌های ضد پول‌شویی را اجرا کردند که بسیار فراتر از برنامه‌های خواسته شده در قانون بوده است درعوض ۱۴ درصد از ۱۷۳۸ کارگزار - معامله‌گر کوچک به این شکل بوده‌اند. این نسبت در صندوق‌های سرمایه‌گذاری، ۷۷ درصد برای بنگاه‌های بزرگ و ۳۸ درصد برای سایر بنگاه‌ها بوده است.

گستره ابزارهای ضدپول‌شویی به‌کار گرفته شده به‌وسیله‌ی کارگزاران - معامله‌گر و صندوق‌های سرمایه‌گذاری

بنگاه‌هایی که از ابزارهای داوطلبانه ضدپول‌شویی برخوردار بوده‌اند.		جمعیت مورد مطالعه	نوع و اندازه بنگاه‌ها
درصد	تعداد		
			کارگزاران - معامله‌گران
۶۶	۷۳	۱۱۱	بزرگ
۱۷	۲۰۲	۱,۱۶۶	متوسط
۱۴	۲۳۸	۱,۷۳۸	کوچک
۱۷	۵۱۳	۳,۰۱۵	جمع
			صندوق‌های سرمایه‌گذاری
۷۷	۱۱	۱۵	بزرگ
۳۸	۱۱۴	۲۹۵	متوسط و کوچک
۴۰	۱۲۵	۳۱۰	جمع

بنگاههایی که ارزش دارایی‌های آنها بیش از ۱۰ میلیارد دلار بوده حدود ۸۰ درصد از کل دارایی‌های بازار را تا پایان سال ۱۹۹۹ داشته‌اند. ما در تحقیق خود ۹ مورد از این بنگاه‌ها را بررسی کردیم که ۸ بنگاه در گزارش خود، در رابطه با استفاده از ابزارهای داوطلبانه ضدپول‌شویی بیش از ۹ ابزار را نام برده‌اند.

مقامات کمیسیون اوراق بهادار بیان داشتند که این میزان استفاده از ابزارهای داوطلبانه ضد پول‌شویی در بنگاه‌های بزرگ، برای آنها بسیار مهم می‌باشد، زیرا پول‌شویی با فعالیت‌هایی که توسط مشتریان و معاملات انجام شده در بنگاه‌های بزرگ انجام می‌شود بسیار آمیخته است.

مقامات کمیسیون اوراق بهادار و بازار بیان داشته‌اند که بنگاه‌های کوچک و متوسط باید مراقب باشند که به‌طور غیرعمدی در شرایطی قرار نگیرند که به همکاری با پول‌شویان متهم شوند. اما این مقامات بیان می‌دارند که فشارهای رسمی وارد شده به این بنگاه‌ها برای به اجرا درآوردن برنامه‌های ضد پول‌شویی می‌بایست متناسب با اندازه این بنگاه‌ها، منابع در دسترس آنها، و از همه مهم‌تر بایستی متناسب با ریسک‌هایی که با آنها مواجه‌اند باشد.

برای مثال یک بنگاه کوچکی که مشتریان محدودی دارد به راحتی می‌تواند معاملات تجاری آنها را کنترل کرده و نیازی به سیستم‌های پیگیری و یا برنامه‌های آموزشی پیشرفته و پرهزینه ندارد.

گزارش بانک‌های فعال در بازار اوراق بهادار از به‌کارگیری ابزارهای شناسایی و گزارش معاملات مشکوک

تمام ۲۵ پاسخی که در این تحقیق از شرکت‌های مادر تخصصی به‌علاوه ۱۴۰ بنگاه دیگر که در طول معامله‌ها به‌عنوان مؤسسات مالی سپرده‌پذیر شناخته شده بودند، دریافت کردیم حاکی از انجام تلاش‌های ضدپول‌شویی مطابق با قانون گزارش معاملات مشکوک بود.

۸۵ درصد از این بانک‌ها بیان داشتند که در حال تهیه رویه‌های مناسبی برای مشخص کردن و گزارش نمودن معاملات مشکوک، اجرای برنامه‌های آموزش رسمی و انجام حسابرسی‌های داخلی برای مطمئن شدن از اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های ضدپول‌شویی می‌باشند. بیش‌تر این بنگاه‌ها حتی افرادی را که تخصص و

دانش لازم برای شناسایی پول‌شویی و مبارزه با آن را دارند استخدام نموده‌اند. همچنین مشخص شد که ۱۲ بانک از ۲۵ بانک اشاره شده در بالا قانون گزارش معاملات مشکوک را اجرا کرده‌اند.

نامشخص و غیرشفاف بودن کارایی قوانین مبارزه با پول‌شویی در اکثر کشورها

مقامات رسمی آمریکا و نهادهای مالی دیگر کشورها در حال همکاری با دادگاه‌های بین‌المللی برای گسترش استانداردهای ضدپول‌شویی هستند. این استانداردها به کشورها توصیه می‌کند تا نهادهای خود را که شامل نهادهای بازار اوراق بهادار نیز هست، درگیر مبارزه با پول‌شویی کنند. این استانداردها بنگاه‌های مربوطه را وادار می‌سازد که مشتریان خود را به طور دقیق شناسایی کرده، معاملات مشکوک را گزارش و برنامه‌های ضد پول‌شویی را به اجرا در آورند. تعدادی از این کشورها همچنین بیان داشتند که بیش‌تر از ابزارهای مشخص شده در توصیه‌نامه استاندارد جهانی، از ابزارهای ضد پول‌شویی استفاده می‌کنند. اما با این همه تعیین اثربخشی دقیق ابزارهای استفاده شده توسط این کشورها بسیار مشکل می‌باشد چرا که روش‌های پول‌شویی مدام در حال تغییر است و اطلاعات ارایه شده از سوی این کشورها هم قدیمی و هم ناقص است.

توسعه استانداردهای ضدپول‌شویی توسط دادگاه‌های بین‌المللی

چندین نهاد فعال بین‌المللی در خصوص مبارزه با پول‌شویی متمرکز هستند که یکی از آن‌ها گروه بین‌المللی اقدام مالی است که یک سازمان بزرگ بین دولتی است و بیش‌ترین اثر را در مبارزه با پول‌شویی دارد. این نهاد در سال ۱۹۸۶ تأسیس شد و دارای ۳۱ عضو از جمله آمریکا است. از جمله فعالیت‌های این سازمان، بررسی روند بهبود اعضاء در استفاده از ابزارهای ضدپول‌شویی، شرح روش‌ها و تکنیک‌های جدید پول‌شویی و بهبود روند استانداردهای سازمانی است. هر از گاهی طی جلساتی که توسط اعضاء برگزار می‌شود موارد جزئی این فعالیت‌ها بررسی می‌شود.

گروه‌های کوچک‌تر بین‌المللی که با پول‌شویی مبارزه می‌کنند هم می‌توانند در این جلسات حضور داشته باشند. این گروه‌های کوچک اغلب منطقه‌ای هستند مانند گروه اقدام مالی جزایر کارائیب و آمریکای مرکزی و جنوبی^۱، که شامل ۲۵ کشور عضو از منطقه کارائیب و آمریکای مرکزی و جنوب آمریکاست. همچنین نهادهای منطقه‌ای دیگری از نواحی آسیا و پاسیفیک روی مسأله‌ی پول‌شویی فعالیت می‌کنند. بعضی از این ساختارهای بین‌المللی برای اعضا خود یک سری اقدامات ضد پول‌شویی را توصیه می‌کنند. برخی از این توصیه‌ها در مورد دادگاه‌های جنایی^۲ و گروه‌های تبهکارانه، بخشی مربوط به سیستم‌های مالی و بخشی نیز مکانیسم‌های همکاری‌های بین‌المللی را پوشش می‌دهد. همچنین برخی از این توصیه‌ها به‌طور مشخص برای بنگاه‌های خاصی مثل بنگاه‌های اوراق بهادار به اجرا گذاشته می‌شوند.

نمونه‌هایی از توصیه‌های ضد پول‌شویی برای موسسات مالی

موضوع	توصیه‌های خاص ارائه شده
شناسایی مشتریان و حفظ سوابق آن‌ها	<ul style="list-style-type: none"> - اجتناب کردن از ایجاد حساب‌های مجهول‌الهویه با نام مستعار - ثبت هویت مشتریان - فراهم کردن دلایلی برای اثبات شرکت - احراز هویت وکیل - حفظ و تثبیت معاملات مشتریان
معاملات مشکوک	<ul style="list-style-type: none"> - پرداخت برای معاملات غیرمعمول و بزرگی که هدف اقتصادی مشخصی ندارد. - بررسی زمینه و سابقه چنین معاملاتی - ثبت اطلاعات معاملات مشکوک - گزارش معاملات مشکوک از جمله تشکیل سرمایه از فعالیت‌های جنایی به مقامات ذیصلاح
برنامه‌های ضد پول‌شویی	<ul style="list-style-type: none"> - توسعه سیاست‌ها، فرآیندها و کنترل‌ها - قراردادان مدیران قابل قبول و مطمئن در سطح مدیریت - توسعه کافی نظارت استخدامی برای تضمین سلامت مالی کارکنان که به استخدام درمی‌آیند. - توسعه و اجرای برنامه‌های آموزشی کارکنان - استفاده از نظام کنترل داخلی
معاملات با ریسک بالا	<ul style="list-style-type: none"> - اجتناب از انجام معاملات با اشخاص، شرکت‌ها و نهادهای مالی کشورهایی که ابزارهای ضد پول‌شویی کافی ندارند.

۱ - Caribbean financial Action task Force (CFATF)

۲ - criminal justice

اجرای همه توصیه‌های گروه بین‌المللی اقدام مالی در بخش مالی برخی از کشورها

تعدادی از کشورهای عضو گروه بین‌المللی اقدام مالی، تمامی توصیه‌های این سازمان را برای بخش مالی خود از جمله بازار اوراق بهادار، به کار برده‌اند. برای مثال، ۲۴ عضو از ۲۶ عضو این گروه در گزارش آرایه شده از ارزیابی اخیر خود بیان نمودند که بیش‌تر توصیه‌های این نهاد بین‌المللی را برای نهادهای بخش مالی خود اعمال کرده‌اند.

این توصیه‌ها موارد زیر را در برمی‌گیرد:

۱. ثبت و نگهداری اطلاعات مشتریان

۲. توجه به معاملات بزرگی که اهداف مشخص و شفاف اقتصادی ندارند.

۳. گزارش معاملات مشکوک به نهادهای مربوطه

کانادا یکی از دو کشور عضو است که توصیه‌های خاص مبنی بر آرایه گزارش معاملات مشکوک از سوی کارگزاران بورس به مقامات مسؤول را اجرا نکرده بود اما در زمان آرایه گزارشی از ارزیابی خود در مورد معرفی معاملات مشکوک، گزارشی منتشر کرد که بازار اوراق بهادار را پوشش داده و تا نوامبر ۲۰۰۱ اجرایی می‌شد. در آخرین گزارش این نهاد بین‌المللی مشاهده شد که کشورهایی مثل کانادا و آمریکا که سیستم حکومتی آنها فدرال بوده و یک تقسیم مسؤولیت برای بخش نهادهای مالی خود دارند، عمدتاً ابزارهای کنترلی طولانی مدت را برای تنظیم نهادهای مالی خود در سطوح ایالتی و کشوری انتخاب می‌کنند. مقامات رسمی گروه بین‌المللی اقدام مالی جزایر کارائیب اعلام کردند که ۸ عضو از ۱۱ عضو این گروه با استفاده از بورس اوراق بهادار سازمان یافته و همچنین تصویب قوانین مدونی توانستند معاملات مشکوک در بازار اوراق بهادار را شناسایی و گزارش نمایند.

ایالات متحده آمریکا نیز توصیه‌های گروه بین‌المللی اقدام مالی را برای بازار اوراق بهادار خود اجرا نموده است. برای مثال توصیه‌هایی که در ایالات متحده برای گزارشات درمورد ارزهای خارجی و همچنین جابجایی سرمایه در بازار اوراق بهادار، اجرایی شده است کاملاً منطبق بر توصیه‌های بین‌المللی است. ایالات متحده در حال توسعه قانون گزارشات معاملات مشکوک خود می‌باشد.

نا مشخصی کارایی اجرای استانداردهای ضدپولشویی در بسیاری از کشورها

تعیین میزان اثربخشی برنامه‌های استاندارد بین‌المللی ضدپولشویی که در اقسا نقاط دنیا به اجرا گذاشته شده بسیار مشکل است زیرا میزان اطلاعات در دسترس بسیار اندک می‌باشد.

بعضی از کشورها اخیراً توصیه‌های ضدپولشویی را برای نهادهای مالی که در برگیرنده بنگاه‌های اوراق بهادار نیز هستند، به کار گرفته‌اند و مدت کمی است که کار مبارزه با پولشویی را شروع کرده‌اند. به علاوه گزارشات گروه بین‌المللی اقدام مالی که به منابع و ابزارهای قانونی محدود شده و فشار بر بعضی از کشورها، می‌تواند اثرات اجرای توصیه‌های ضدپولشویی را کم‌رنگ نماید.

بیشتر کشورهای عضو این گروه بین‌المللی تنها برای سال‌های محدودی آمار و اطلاعات در خصوص معاملات مشکوک دارند و تعداد کمتری از کشورها نیز هستند که علاوه بر بانک‌ها، داده‌های محدودی برای سایر نهادهای مالی خود دارند. فقط ۶ کشور اطلاعات مورد نیاز گروه بین‌المللی اقدام مالی را بر اساس قانون گزارش معاملات مشکوک به وسیلهی بنگاه‌های اوراق بهادار خود فراهم کرده‌اند.

گزارش معاملات مشکوک توسط نهادهای بازار اوراق بهادار در کشورهای عضو گروه بین‌المللی اقدام مالی

کشور	گزارشات	گزارشات نهادهای بازار اوراق بهادار	درصد
بلژیک	۸,۰۶۰	۳۳۵	۴/۱۷
فنلاند	۲۷۱	۱۰	۳/۶۹
هلند	۳,۹۹۵	۱	۰/۰۳
نروژ	۷۸۸	۲	۰/۲۵
سوئیس	۱۶۰	۱	۰/۶۳
انگلستان	۱۴,۵۰۰	۸۱	۰/۵۶

در بعضی از کشورها، گزارش معاملات مشکوک توسط نهادهای مالی، کار نو و تازه‌ای است و لذا قضاوت در مورد کارایی استفاده از این ابزار زود می‌باشد. همان‌طور که پیش‌تر نیز بیان شد ۸ کشور از ۱۱ کشور عضو

گروه بین‌المللی اقدام مالی جزایر کارائیب، بازار اوراق بهادار را سازمان‌دهی کرده و قوانین و مقررات مورد نیاز برای نهادهای بازار جهت گزارش معاملات مشکوک را تصویب نموده و به کار گرفته‌اند اما ۷ عضو باقی‌مانده تا سال ۱۹۹۸ هیچ قانونی را تصویب نکرده بودند.

۹ عضو جدید گروه بین‌المللی اقدام مالی قانون ضد پول‌شویی خود را منتشر کردند که در همه این قوانین نیازهای گزارش‌دهی معاملات مشکوک پوشش داده شده است.

بعضی از کشورها منابع و انگیزه‌های سیاسی لازم برای کاربرد درست ابزارهای ضد پول‌شویی را ندارند. گزارش گروه بین‌المللی اقدام مالی نشان می‌دهد که تنها تعدادی از کشورهای عضو این گروه، به نهادهای بازار اوراق بهادار خود مجوز قانونی گزارش معاملات مشکوک را داده‌اند و بقیه چنین عملی را انجام نداده‌اند. برای مثال در انگلستان، اگر مدیران بنگاه‌ها معاملات مشکوک را گزارش نکنند می‌توانند تا ۱۵ سال به حبس محکوم شوند. اما بر اساس گزارشات گروه بین‌المللی اقدام مالی کشورهای محدودی هستند که چنین قوانینی را وضع و اجرا می‌کنند. کشورهای دیگری که یک چارچوب قانونی و مکانیسم‌هایی را برای شناسایی معاملات مشکوک به اجرا درآوردند عمدتاً برای اجرای کامل برنامه‌های خود با کمبود منابع روبه‌رو می‌شوند. گروه بین‌المللی اقدام مالی، منابع انسانی محدود را به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین مسائل پیش‌روی شناسایی و گزارش معاملات مشکوک بیان می‌کند. با وجود این کشورها در حال طراحی سیستمی هستند که در آن به واحدهای مسؤول، اعتبار و منابع بیشتری جهت جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات مربوط به معاملات مشکوک تخصیص می‌یابد.

بیش‌تر کشورها گزارشی در مورد پول‌شویی در بخش نهادهای مالی غیربانکی خود ارائه نکرده و لذا آماری در این بخش وجود ندارد. گزارش‌های گروه بین‌المللی اقدام مالی نیز حاکی از اختلاف فاحشی در فعالیت‌های ضد پول‌شویی اعضای آن است.

همچنین گزارشات رسمی اعضای گروه بین‌المللی اقدام مالی جزایر کارائیب نشان می‌دهد که مجازات‌های محدودی در زمینه تعقیب قانونی، مجازات قضایی و مصادره اموال در برخی نواحی وجود دارد.

البته ایالت متحده آمریکا آمار بالایی از موارد تعقیب قانونی، مجازات قضایی، مصادره و تصرف اموال و دارایی‌های مربوط به پول‌شویی را منتشر ساخته است.

برای مثال در طول سال ۱۹۹۹، ایالت متحده آمریکا ۹۹۶ مورد از محکومیت‌های مربوط به پول‌شویی را گزارش کرده که بالاترین آمار در بین اعضاء گروه بین‌المللی اقدام مالی بوده است.

نتیجه‌گیری

وسعت و میزان پول‌شویی در بازار اوراق بهادار نامشخص است، اگر چه مقامات رسمی باور دارند که ویژگی‌های متنوع این بازار منجر به بروز این مشکل شده است.

در ارزیابی آسیب‌پذیری بازار، بیش‌تر به وسعتی از بازار که توسط توصیه‌های قانونی ضد پول‌شویی پوشش داده شده، و همچنین به میزان فعالیت کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری در جلوگیری از وقوع پول‌شویی توجه می‌شود. اگر چه بنگاه‌هایی که در بازار اوراق بهادار فعالیت می‌کنند در صورت فراهم نمودن شرایط پول‌شویی مورد تعقیب جنایی قرار می‌گیرند، اما هنوز همه‌ی کارگزاران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری به‌طور کامل الزامی به گزارش معاملات مشکوکی که می‌توانند گواهی بر وقوع پول‌شویی باشند را ندارند. در نتیجه، دامنه فعالیت بنگاه‌هایی که در بازار، می‌توانند در راستای محافظت و جلوگیری از پول‌شویی گام بردارند بسیار متنوع می‌باشد.

این تحقیق نشان می‌دهد که اکثر بنگاه‌های بزرگ که بخش اعظم از حساب‌ها و دارایی‌های بازار اوراق بهادار را در اختیار دارند، ابزارهای ضد پول‌شویی داوطلبانه‌ای را به اجرا درمی‌آورند. اما بنگاه‌های کوچک و متوسط که نماینده کارگزارها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری می‌باشند، عمدتاً فاقد این ابزار می‌باشند. اگر چه تلاش می‌شود که قانون گزارش معاملات مشکوک توسعه پیدا کرده و برای همه‌ی نهادهای بازار اوراق بهادار قابل اجرا شود، ولی تاکنون این مهم به‌طور کامل صورت نپذیرفته است.

تنظیم‌کنندگان مقررات، کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری می‌بایست جهت کاهش آسیب‌پذیری کلی بازار اوراق بهادار از پول‌شویی تلاش‌های بیشتری انجام دهند.

نظرات و ارزیابی‌ها

در ویرایش اولیه (پیش‌نویس) این گزارش نظرات وزارت خزانه‌داری، دایره اجرایی جرایم مالی و کمیسیون اوراق بهادار را دریافت کردیم. دایره اجرایی جرایم مالی عموماً با گزارش اولیه ما موافق بوده است. این دایره بیان می‌دارد که گزارش، اطلاعاتی را فراهم می‌سازد که در تعیین حقایق و ارزیابی عملکرد هر توصیه قانونی ضد پول‌شویی، برای بازار اوراق بهادار مفید خواهد بود. تلاش‌های جاری دایره اجرایی جرایم مالی، شامل تهیه پیش‌نویس قانونی است که کارگزاران - معامله‌گران، را ملزم به اجرای برنامه‌هایی جهت شناسایی و گزارش معاملات مشکوک می‌کند. دایره اجرایی جرایم مالی همچنین توصیه‌های فنی بر ویرایش اولیه گزارش ارایه داد که در گزارش نهایی ارایه شده است.

کمیسیون بورس اوراق بهادار نیز با مشاهدات و نتایج بیان شده در گزارش اولیه موافق بود و بیان داشته که گزارش دید خوبی از وضعیت بازار اوراق بهادار، قوانین اوراق بهادار، و نهادهایی که کار مبارزه با پول‌شویی را انجام می‌دهند ارایه می‌دهد.

کمیسیون بورس اوراق بهادار بیان می‌دارد که گزارش اولیه ما بر دو جنبه تکیه می‌کند که این دو جنبه می‌تواند در مبارزه دولت‌ها علیه پول‌شویی مفید باشد.

اولاً به علت این که بیش از ۹۰ درصد کارگزاران - معامله‌گران و صندوق‌های سرمایه‌گذاری هرگز پول نقد را در معاملات خود نپذیرفتند، لذا پول‌شویی ریسک معنی داری برای بازار اوراق بهادار ایجاد نمی‌کند.

ثانیاً این کمیسیون بیان داشته که مطالعات نشان می‌دهد، نهادهای بازار اوراق بهادار باید برای همه حساب‌ها، معاملات و دارایی‌ها بازار اوراق بهادار دامنه وسیعی از ابزارهای ضد پول‌شویی داوطلبانه را به اجرا درآورند.

این کمیسیون بیان می‌کند که ما هم بر این عقیده هستیم که بنگاه‌های بزرگ‌تر تمایل بیشتری برای اجرای ابزارهای متنوع ضد پول‌شویی دارند. بنابراین ما تلاشی جهت بازبینی اطلاعات فراهم شده به وسیله‌ی این بنگاه‌ها را که در تحقیق مورد مطالعه قرار گرفتند، انجام نمی‌دهیم. به علاوه کارایی برنامه‌های ضد

پول‌شویی بنگاه‌ها به مؤلفه‌های مانند قدرت پشتیبانی مدیریتی بنگاه و سطح نظارت و سرپرستی بر فعالیت کارکنان و مشتریان وابسته است.

کمیسیون بورس اوراق بهادار همچنین به این نکته توجه نموده که پیاده‌سازی توصیه‌های مؤثر قانون گزارش معاملات مشکوک برای کارگزاران - معامله‌گران که روی نقش آن‌ها در مرحله لایه‌گذاری و یکپارچه سازی تأکید شده است، به همه ناظران و مقامات رسمی در امر مبارزه با پول‌شویی کمک می‌کند.

نظر شما درباره این گزارش